

ЛІСОВИЙ ВІСНИК

www.lisvisnyk.com.ua №6 (93) 2019

ЛІСОВА КРАСУНЯ
З ВОЛИНИ
6 ст.

ЛІСІВНИК У ТРЕТЬОМУ
ПОКОЛІННІ
16 ст.

ПЕРЛИНА
КАНАРСЬКИХ
ОСТРОВІВ
20 ст.

Чого чекати у 2020-му?
28 ст.

ЗМІСТ

- 4 Ліс у смартфоні
- 6 Лісова красуня з Волині
- 7 Лісгосп має бути державним
- 8 Ясенова смарагдова златка – новий прибулець на наших теренах
- 12 Не «спалюйте» зайві кошти
- 13 І гаряче, і запашне
- 14 Смачна родзинка Волині
- 15 Старовижівська деревообробка
- 16 Лісівник у третьому поколінні
- 17 Новий вольєр у гуцанських лісах
- 18 **КАЛЕНДАР 2020**
- 20 Перлина Канарських островів

- 26 Символ найвищої вишуканості
- 27 Фазани – у лісах Горохівщини
- 28 Чого чекати у 2020-му?

- 29 Високосний рік
- 30 Лісова аптека: рай-дерево
- 31 Чарівні передноворічні вечори
- 32 Лісова кухня
- 34 Я тут завжди

- 23 Традиції Любешівського
учнівського лісництва
- 24 Сторінками історії: полювання львівських
мисливців за кордоном

Всеукраїнський журнал
Головний редактор:
ЧУРИЛО Оксана Андріївна
E-mail: lv.oksana0007@gmail.com
Моб. тел.: +380673326460
Юридична адреса: пр-т Волі, 30, м. Луцьк,
Волинська обл., Україна, 43000
E-mail: lis.gurnal@gmail.com
Веб-сайт: www.lisvisnyk.com.ua
Бухгалтер: РЕДЬКОВИЧ Тетяна,
Моб. тел.: +380660889493
Верстка: ВОЛОШИН Микола
Редколегія: Волинське ОУЛМГ,
Колісник Б.І., Туниця Ю.Ю.
Свідोцтво Міністерства юстиції України
про державну реєстрацію друкованих
ЗМІ КВ № 18041-6891Р від 16.08.2011 р.

**Журнал можна передплатити
у відділеннях Укрпошти
або замовити у редакції «ЛВ».
Передплатний індекс: 89631**

Редакція не несе відповідальності за до-
стовірність даних, наданих респондентами,
та зміст рекламних матеріалів.

Редакція не завжди поділяє погляди ав-
торів публікацій. Надіслані на адресу редак-
ції фото та рукописи не повертаються.

Передрук та інше використання стилю,
дизайну, фото та змісту журналу без дозво-
лу редакції та посилання на «ЛВ» не допу-
скається.

Усі права захищені @ ТЗОВ «Лісовий вісник»
Віддруковано у ТЗОВ «Друкмаркет»
Луцьк, 2019р.

Автор фото на 1-й стор. –
Оксана ЧУРИЛО

Шановні волиняни, колеги-лісівники!

Прийміть найтепліші вітання із новорічно-різдвяними святами! Щиро зичу, щоб усі побажання миру, достатку, щастя, успіху, добра і злагоди стали щоденною реальністю, а не залишалися просто словами.

Нехай усе, що ми планували, обов'язково реалізується, все, що хотіли розпочати, – розпочнеться, а що хотіли завершити – завершиться.

Зичу, щоб у наступному році ми всі відчували себе щасливішими, стали добрішими та уважнішими до людей, які нас оточують, а життя подарувало кожному нові можливості!

З Новим роком та Різдвом Христовим!

З найкращими побажаннями

начальник Волинського ОУЛМГ Олександр КВАТИРКО

колонка редактора

Як часто ви буваєте в лісі?

Раз на рік? Трошки частіше? А можливо, щодня?

Якщо щодня, то ліс для вас може перетворитися на буденність. Може, але не мусить. Та якщо ви у лісі не надто частий гість, тоді похід туди стає справжнім святом. Святом для душі.

А буває, що свято приходить саме. Пухнасте. Зелене. Мережане павутинами. Колюче і таке пахуче-пахуче. Неймовірно. Новорічне свято. Із маленькими подаруночками. І великими надіями. З рідними, які поряд. І спогадами... Теплими спогадами про тих, хто тепер так далеко, але водночас дуже близько – у найпотаємніших куточках серця.

Із запахом хвої до наших домівок заходить диво. І мимоволі відступають усі негаразди, відходять на задній план тривожні думки, а домівка наповнюється лісовою диво-казкою із колядками, щедрівками, новорічними привітаннями та побажаннями, які неодмінно мусять збутися.

Новорічні свята – можливість щось переосмислити, щось проаналізувати, щось розпочати, а з чимось покінчити.

Прощавай, 2019-й, привіт, 2020-й!

Будь прихильним до нас.

Нехай новий рік приносить усім нам лише хороші новини. Нехай ні у кого не забирає нікого і нічого важливого, а лише примножує щастя, радість та добро.

Із Новим роком вас!

Із Різдвом Христовим!

О. Вульфенко

офіційно

СВІТОВИЙ БАНК – ЩОДО СТАНУ ЛІСОВОЇ ГАЛУЗІ УКРАЇНИ

Відбувся круглий стіл щодо представлення на- працювань Світового банку з підготовки огляду стану лісового господарства України та обговорення викликів і можливостей.

Завершення роботи над звітом очікується в кінці грудня. Звіт готує команда Світового банку у співпраці з Державним агентством лісових ресурсів України та іншими зацікавленими сторонами.

Т.в.о. Голови Державного агентства лісових ресурсів Віталій Дудка висловив вдячність Світовому банку, який готовий підтримати лісове господарство України, та сподівання щодо пошуку найкращих шляхів розвитку подальшої співпраці: «Лісове господарство України щодня постає перед багатьма викликами та проблемами – починаючи від проблем з фінансуванням до термінової протидії карантинним інвазивним видам і ліквідації наслідків стихійних лих, що потребує кропіткої фахової роботи».

Т.в.о. Голови Держлісагентства також звернув увагу

ПРОЄКТ

на те, що постійна кропітка праця лісівників зі створення, догляду та охорони лісових масивів, підтримки рекреаційних пунктів, закладів освіти та соціальна робота залишається не поміченою у суспільстві.

Метою круглого столу було отримання зворотного зв'язку від зацікавлених сторін, а також поглядів на виклики й можливості, що постають перед лісовим сектором України. Висновки, сформовані за підсумками обговорення, доповнять висновки, зроблені командою, що працює над звітом. Результати будуть відображені в остаточному варіанті звіту.

Пресслужба Держлісагентства України

Що таке ліс у смартфоні? Чи реально, маючи лише гаджет, відслідковувати події, які відбуваються в лісі?

Як повідомляє пресслужба Держлісагентства України, тепер будь-хто може зайти з комп'ютера чи телефону на сайт LK.UKRFORREST.COM та ознайомитися з переліком лісорубних квитків на заготівлю деревини або перевірити на карті законність здійснення рубок.

Реєстр містить низку опцій, зокрема можна обрати потрібну область, лісгосп, лісництво, квартал та виділ, систему і тип рубок, їхній статус та період проведення. У загальному пе-

реліку можна обрати «Переглянути» та детально ознайомитися з тим чи тим лісорубним квитком та ділянками, на яких відбувається чи відбуватиметься заготівля деревини, а також переглянути на онлайн-карті.

Наразі в пілотному режимі запуще-

но проєкт е-реєстру заготівлі деревини та онлайн карту рубок, яка поширюється на 12 областей – Чернігівську, Полтавську, Рівненську, Київську, Волинську, Тернопільську, Закарпатську, Житомирську, Сумську, Миколаївську, Вінницьку, Херсонську та Новоайдарське лісове господарство Луганського обласного управління лісового та мисливського господарства.

На фінальній стадії розробки наразі перебуває запуск реєстру лісових квитків на промисловий збір ягід, грибів, меду, лікувальних трав.

Головне завдання – зробити на сайті більш доступною та інформативною функцію перегляду лісорубних квитків усіх лісгосподарських підприємств, які входять до сфери управління Державного агентства лісових ресурсів.

ЯК ЦЕ ПРАЦЮЄ?

Якщо, гуляючи лісом, ви бачите рубку дерев і хочете перевірити її законність, то вам потрібно зайти на сайт LK.UKRFORREST.COM і обрати опцію «Карта». У вашому телефоні має бути ввімкнена геолокація. Тоді на онлайн-карті автоматично визначиться ваша геопозиція у лісі. Натиснувши на відповідний номер виділу, ви побачите інформацію про рубку, а також зможете переглянути відповідний лісорубний квиток.

ЯКЩО НА КАРТІ

ЛІСОРУБНОГО КВИТКА НЕМАЄ, А РУБКА У ЛІСІ ВІДБУВАЄТЬСЯ

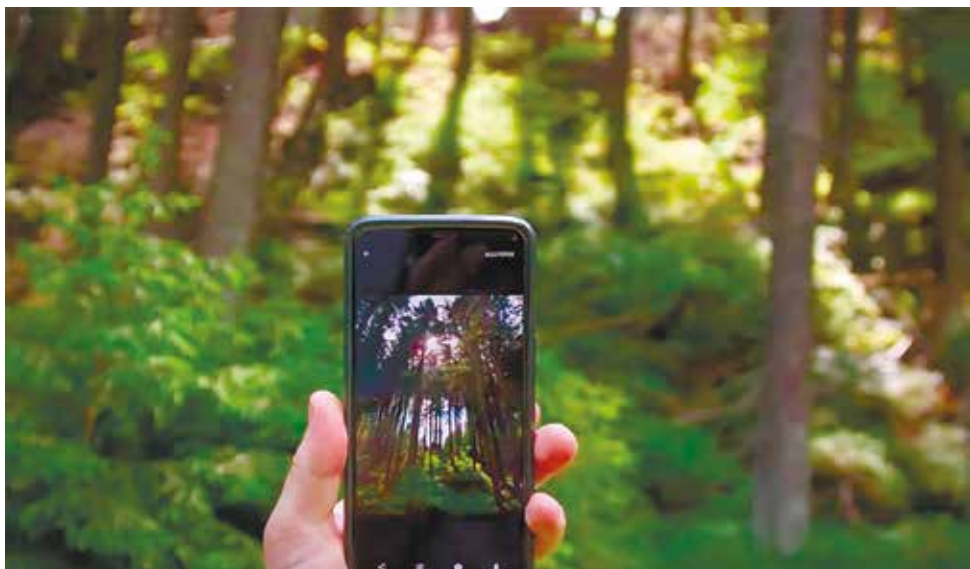
Вам потрібно або звернутися до лісництва чи лісгоспу, на території якого перебуваєте, та повідомити про рубку, яка не відображена на карті, або викликати поліцію за номером 102.

Весь перелік лісорубних квитків у форматі PDF доступний на сайті у рубриці «Витяг з реєстру».

ЩОСЬ НЕ ТАК?

Якщо ви помітили недоліки, просимо надавати пропозиції з удосконалення роботи сайта до державного підприємства «Лісгосподарський інноваційно-аналітичний центр» у рубриці «Підтримка».

Міністр енергетики та навколишнього середовища Олексій Оржель на брифінгу щодо змін у сфері енергетики

і екології зауважив: «Ми відкриваємо всю інформацію у рамках екології, реєстрів та інформуємо кожного суб'єкта господарювання, кожного українця. Що означає ліс в смартфоні? Насправді це звучить просто, але є більш складним. Більше того, напрацьовано відповідний законопроект, його погоджено в уряді, це об'єднання всіх реєстрів».

За його словами, раніше в Україні зловживали тим, що реєстр надр і лісів не був однаковим у електронному і друкованому вигляді.

«Ми об'єднуємо всі реєстри. На публічній кадастровій карті вже є інформація щодо лісів, щодо водних ресурсів. Більше того, в майбутньому ми викладемо на єдиний ресурс і буде 100% відповідність всіх координат по кожному лісу. На кадастрову карту хочемо покласти всі інженерні коридори. Всі мережі, дані – це генеральні плани та детальні плани територій. Кожен, хто зайде на цей єдиний ресурс, може онлайн побачити, що значить земельна ділянка, який є доступ до інфраструктури, які є ресурси на цій земельній ділянці», – каже Оржель.

Міністр підкреслив, що реєстр потрібен перед запуском земельної реформи, щоб усі розуміли, скільки реально коштує конкретний шмат землі в Україні.

Наш кор.

ЛІСОВА КРАСУНЯ З ВОЛИНИ

Волинські ялинки вже традиційно прикрашатимуть оселі тисяч українців. Лісівники готуються до свят завчасно і заздалегідь дбають про те, щоб кожен охочий зміг обрати головний атрибут Нового року та Різдва на власний смак.

Цього року в державних лісогосподарських підприємствах Волинського ОУЛМГ спеціально для продажу у святковий період виростили 142 тисячі новорічних деревець. План реалізації – 70 тисяч.

«Вирубування святкових деревець не завдає жодної шкоди природі. Адже хвойні, призначення яких дарувати в домі свято, лісівники вирощують на спеціальних плантаціях. Таких у нашій області створено 246 гектарів», – повідомляє пресслужба Волинського ОУЛМГ.

Ці ділянки не входять у лісові культури на площах лісових земель. На сьогодні на цих плантаціях – близько мільйона новорічних дерев різного віку.

Заготівлю новорічних деревець проводять, враховуючи заявки торговельних організацій та споживачів.

«Аби даремно не зрубувати ялин та сосон, кількість порубок плануємо залежно від попиту: продали, нарубали ще, – каже головний лісничий ДП «Любомльське ЛГ» Василь Романюк. – Цього року запланували реалізувати три тисячі новорічних дерев. Думаю, план виконаємо. Більш як дві тисячі вже продали.

Маємо не тільки місцевих покупців. Наші ялинки вже поїхали до Чернігова, Одеси, Маріуполя. Цього року як ніколи хвойні жовтіють, тому дуже добре дивимося на якість дерева. Найбільше популярні деревця заввишки 1,5-2 метри. Найкращий вік для новорічної ялинки – 6-7 років. Ціни ставимо невисокі – від 60 гривень за метр ялини чи сосни. На Миколая вже запрацюють ялинкові ярмарки. Як і зазвичай, у Любомлі вони розташовані біля приміщень лісгоспу та райдержадміністрації. Думаю, новорічних красунь вистачить усім».

Громадяни можуть купувати ялинки безпосередньо в державних лісгоспах. Це значно дешевше, ніж на ялинкових базарах. Окрім того, лісгоспи організовуватимуть роздрібну торгівлю ялинками на торгових точках, майданчиках, ярмарках і ринках обласних, районних центрів та інших населених пунктів.

«За 4-5 днів до Нового року у центрі Турійська та Лукова запрацюють святкові ярмарки із свіжими ялинками та соснами, – розповідає головний лісничий ДП «Турійське ЛГ» Ро-

ЛАЙФХАКИ

На що звертати увагу

Хвоя має бути гладкою і однотонною.

Голочку можна розтерти між пальцями – вона має бути не сухою і не кришитися.

Якщо взяти ялинку за верхівку і злегка стукнути по землі, голки і шишки не мають обсіпатися.

Гілки свіжозрубаного дерева пружні і тягнуться вгору, їх практично неможливо зламати.

Стовбур дорослої ялинки в обхваті не має бути меншим за 6 см, а ширина у здорового дерева не може бути більшою від висоти.

Як транспортувати ялинку

Щоб довести своє новорічне дерево цілим та неушкодженим, гілки прив'яжуть мотузкою до стовбура. Нести його краще стовбуром уперед, а вносити в приміщення навпаки – вперед верхівкою.

ман Колісник. – Для того, аби повністю забезпечити святковим атрибутом усіх охочих, кожне лісництво Турійського лісгоспу має спеціальні плантації новорічних дерев. Загалом це 12 гектарів. Найбільший попит у місцевого населення має сосна. Та й інші регіони полюбують саме це хвойне дерево. Цього року з нашими святковими деревами Новий рік зустрічатимуть в Одесі, Миколаєві, Запоріжжі. Туди вже поїхало півтори тисячі турійських сосон. Ще на стільки ж маємо замовлення від волинських громад».

Для того, щоб волиняни без проблем мали змогу придбати новорічне деревце, на кожному підприємстві призначено людину, відповідальну

за реалізацію новорічних ялинок. На сайті ВОУЛМГ створено відповідну рубрику, де розміщено список контактів осіб, відповідальних за реалізацію святкових деревець.

Крім того, державні лісгосподарські підприємства пропонують хвойну красуню в горщику.

Купуючи новорічне дерево, не забувайте, що на кожному з них має бути прикріплена спеціальна етикетка зі штрих-кодом, що є підтвердженням легальності заготівлі новорічної ялинки та вказує на правомірність її реалізації. Тож слідкуйте за тим, аби ваші кошти не пішли шахраям, а поповнили скарбницю держави і спрацювали на вирощування лісу та догляд за ним.

Лісівники Волині бажають усім, аби свята принесли лише гарний настрій та затишок у ваші оселі.

Оксана ЧУРИЛО

Фото автора

співпраця

«ЛІСГОСП МАЄ БУТИ ДЕРЖАВНИМ»

Микола Ясюк – сільський голова Троянівки Маневицького району, що на Волині, не приховує: співпраця з лісівниками для їхньої громади особливо важлива.

Микола Андрійович працює на посаді голови 17 років, до того був директором школи. Каже, що знає фактично всі тонкощі життя в селі, розуміє потреби людей. Як і значна частина свідомих жителів сіл, чітко розуміє, звідки в бюджеті громади беруться гроші на найнеобхідніше.

– Співпраця з державним підприємством «Городоцьке лісове господарство», загалом з лісівниками, у нас завжди була плідною, – зазначає сільський голова. – Це й спільно відреставровані чи збудовані об'єкти, важливі для всієї громади, реалізовані інфраструктурні проекти. Зокрема, свого часу було збудовано 70 метрів мосту через річку Стохід. ДП «Городоцьке ЛГ» допомогло лісоматеріалами. Без лісівників ми досі його не зробили б. А цей міст дуже потрібен людям.

Основна допомога від лісгоспу для громади – то наповнення бюджету, робочі місця, яких у селах не так багато. Завдяки чому, кажє Микола Ясюк, грома-

да може забезпечити функціонування своїх установ, закладів освіти та позашкільця, будинки культури і все інше.

– Крім того, ми активно розвиваємо туризм. У цьому напрямку теж сприяє ДП «Городоцьке ЛГ». Перш за все, це добротні пункти рекреації, збудовані лісгоспом, – розповідає чоловік. – Не відмовили нам лісівники, коли виникла ідея з розведенням бджіл. Так, спільними зусиллями ми розвиваємо туризм – перш за все, для жителів нашого району, області. Приємно, що приїждять також іноземні делегації.

Одна з ділянок роботи сільської ради – це опіка над незахищеними верствами населення. Чи то учасники бойових дій на сході нашої країни, чи одинокі, чи пристарілі жителі села – не обходиться без сприяння лісгоспу, кажє Микола Ясюк. Адже цим категоріям потрібне забезпечення дровами паливними (Маневицький район не газифікований узагалі).

– У громаді, що географічно розташована серед лісових масивів, які ж іще можуть бути надходження в бюджет, як не від лісівників? Лісгосп має бути державним. І мусить мати можливості розвиватися – тоді у громади буде бюджет, – робить висновки сільський голова.

Анна ЛУДКОВСЬКА

Фото автора

№6 2019 7

Автозупинка біля станції «Троянівка», яку встановили лісівники, має особливе значення: тут щодня очікують транспорт діти, які їдуть у місцеву школу

ЯСЕНОВА СМАРАГДОВА ЗЛАТКА – НОВИЙ ПРИБУЛЕЦЬ НА НАШИХ ТЕРЕНАХ

Наказом Міністерства аграрної політики та продовольства України №397 від 16.07.2019 до Переліку регульованих шкідливих організмів, зокрема до списку А-1 «Карантинні види, відсутні в Україні» додано ясенову смарагдову златку (*Agrilus planipennis* Fairmaire). Це відбулося тоді, коли цей вид вже перетнув кордон. Тому він має бути внесеним до списку А-2 «Карантинні організми, обмежено поширені в Україні».

Молоде дерево ясена, заселене ясенною смарагдовою златкою (фото Юрія Скрильника, Луганська обл.)

Про високу ймовірність появи ясенної смарагдової златки в наших лісах ми попереджали ще два роки тому (ЛВ №3-4, 2017). Це – один із видів, які називають адвентивними («чужоземними», «прибульцями», «вселенцями»), тобто вид, який поширився за межі природного ареалу на нову для себе територію природним шляхом (сушею, водою, повітрям) або занесений людиною.

Ясенна смарагдова златка разом із халаровим некрозом, який поширився практично в усій Європі, зокрема в Україні (ЛВ №3-4, 2019), загрожують існуванню ясена як виду, а також багатьом видам грибів і безхребетних тварин, які використовують цю породу як джерело їжі або як місце перебування.

Батьківщина смарагдової златки – Корейський півострів, північно-схід-

ний Китай, Монголія, Приморський і Хабаровський краї Росії. У цих регіонах златка заселяє місцеві види ясена (маньчжурський і китайський) та деякі інші породи, але не є небезпечною, за винятком років тривалої посухи. На Батьківщині златка пройшла тривалу коеволюцію і з кормовими породами, і з ентомофагами, й вони існують у динамічній рівновазі. Так само каштановий мінер на Батьківщині – біля Охридського озера – не був шкідником, а після потраплення в Європу став активно заселяти дерева гіркого каштана звичайного та спричинити дочасну втрату листя.

У середині 90-х рр. златку завезли у США та Канаду з пакувальним матеріалом із Китаю. За кілька років вона спричинила відпад понад 20 мільйонів дерев різних видів ясена, незважаючи

Парування ясенної смарагдової златки

на великі кошти, витрачені урядами цих країн на вивчення шкідника та запобігання поширенню.

Златка потрапила в Москву майже у ті самі роки, що і в США. Хоча її виявили у 2005 році, за дендрохронологічними даними, вона могла проникнути в середині 90-х рр. Припускають, що її завезли з великомірним садивним матеріалом або пакувальною тарою із країн Азії. А вже далі на території європейської Росії златка поступово розселялася активно, оскільки жуки долають відстані до 500 м, а іноді й більші. Водночас імовірно й пасивне перенесення златки під час перевезення лісової продукції або інших вантажів. У Європейській Росії ця златка заселяє насамперед вид ясеня, який інтродукований із Північної Америки, – ясен пенсильванський, а також поширений в Європі ясен звичайний. Зважаючи на те, що багато придорожніх смуг створені з ясеня пенсильванського, особливо у південних регіонах, златка без великих зусиль дісталася і до Ярославля та Ленінградської області на півночі, і до Воронежської області на

Льотний отвір ясенювї смарагдової златки у формї літери D

півдні, і до Смоленська на заході. Якщо златка проникла у Белгородську, Воронежську та Ростовську області, то мала всі шанси потрапити в Україну, а якщо проникла у Смо-

Ходи ясенювї смарагдової златки на зрізі ясеня.
Фото Юрія Скрильника

ленську область, то тут вже поряд і Білорусь. Тож за рухом златки на території колишнього СРСР із напруженою стежитимуть уся Європа, де ясен і так потерпає від халарового некрозу, а тут ще нове нашествя. До того ж, златка може пошкодити оливки, що стане відчутним ударом по економіці окремих південних країн.

Таким чином, ми припускали, що ясенюва смарагдова златка прийде до нас зі сходу, але не мали фінансової можливості поїхати і це перевірити. Таку можливість знайшов харківський ентомолог О. М. Дрогваленко, співробітник музею природи Харківського національного університету ім. В. Н. Каразіна, який улітку 2019 року підтвердив факт наявності ясенювї смарагдової златки в Луганській області.

Державна служба України з питань безпечності харчових продуктів та захисту споживачів 12.09.2019 перевірила дані та також підтвердила факт наявності ясенювї смарагдової златки на території Луганської області. Відповідно до цього, Головним управлінням Держпродспоживслужби України в Луганській області і розпорядженням голови районної державної адміністрації затверджено карантинний режим на території Старокожівського урочища Марківського лісництва ДП «Біловодське ЛМГ» та прилеглий до урочища території

лісосмуг Гераськівської сільської ради Марківського району Луганської області на площі 5 га.

Лише наприкінці жовтня у регіон проникнення адвентивного шкідника вдалося потрапити нашим науковцям – кандидатам сільськогосподарських наук Катерині Давиденко та Юрію Скрильнику разом із головним лісопатологом ДСЛП «Харківлісозахист» Денисом Батуркіним. Після детального обстеження вони виявили, що заселення дерев ясенювою смарагдовою златкою відбулося не пізніше 2018 року. Було обстежено полезахисні та придорожні лісові смуги за маршрутом Рудківка – Гераськівка – Марківка – Лісна Поляна – Скородная – Марківське – Сичанське – Караван-Солодкий – Лозове (Марківського та Старобільського районів) та виявлено масове заселення понад 300 дерев ясеня цим шкідником. Виходить, що карантинну зону доведеться збільшувати...

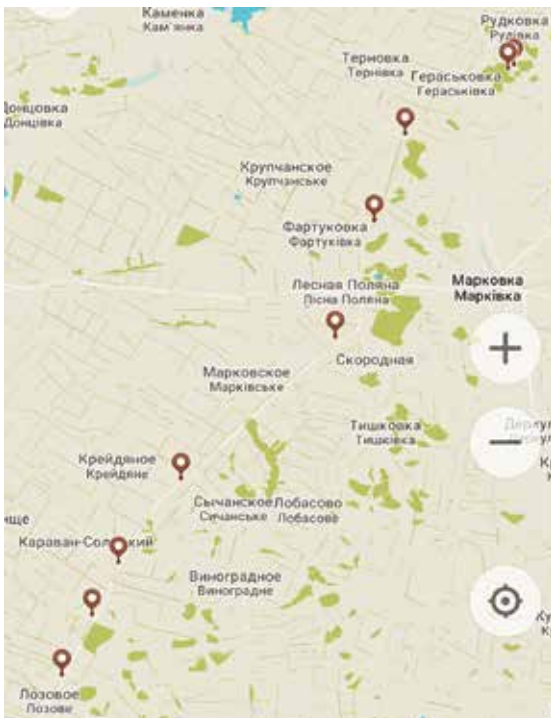
Що ж це за страшний шкідник? Ясенюва смарагдова златка – дуже гарний, блискучий і витончений жук завдовжки близько 1 см і завширшки 3 мм. Жуки живляться листям ясеня і за високої чисельності можуть спричинити значну дефоліацію крон. Але не тим вони страшні. Від травня до вересня жуки паруються та відкладають яйця на поверхню або у щілини кори стовбурів, гілок

Розмір личинок ясенної смарагдової златки

Жук ясенної смарагдової златки у масштабі

Маршрут обстеження осередку ясенної смарагдової златки 22.10.19 р.

і корневих лап ясеня діаметром від 2 см до понад 30 см.

З яєць вилуплюються личинки та вигризають пласкі звивисті ходи під корою завширшки понад 3,5 мм, які заповнюють екскрементами. Довжина личинки старшого віку сягає 3 см, тобто для підтримання її життєдіяльності потрібно дуже багато корму. Личинки проходять у розвитку чотири віки та зимують один раз чи двічі. Зазвичай личинки, що розвиваються з яєць, відкладених рано навесні, встигають завершити розвиток за один рік, а личинки з яєць, відкладених наприкінці сезону, зимують двічі. Коли настає час лялькуватися, личинка вигризає лялечкову колисочку завдовжки 16 мм, завширшки 3,5 мм у заболоні гілок із тонкою корою або в корі частин дерев із грубою корою.

Перед тим як почати формувати лялечкову колисочку, личинка прогризає хід майже до поверхні кори, щоб полегшити умови для вильоту з дерева майбутнього жука. У лялечковій камері личинка перед зимівлею складається у формі літери U, навесні перетворюється на передлялечку, а потім – на лялечку та жука. Після закінчення свого формування жук розширює хід, який був підготований личинкою, та залишає дерево.

Зазвичай льотний отвір златки має форму букви D, причому рівний бік «літери» відповідає верхньому боку тіла жука.

Повний цикл розвитку ясенної смарагдової златки зазвичай триває один рік, але може подовжуватися в холодні роки, у випадку розвитку в колодах або дровах, які втрачають вологу, а також,

якщо дерево достатньо життєздатне й опирається заселенню завдяки наявності певних хімічних речовин у складі або швидкого заростання ходів личинок калюсом.

Як і інші небезпечні стовбурові шкідники, ясенна смарагдова златка завдає фізіологічної шкоди деревам, тобто ослаблює або навіть убиває їх, а деревині – технічної шкоди.

Фізіологічна шкода виявляється у спроможності комахи успішно заселяти життєздатні дерева, завдавати їм шкоди під час додаткового живлення та переносити збудників хвороб. Ясенна смарагдова златка спроможна заселяти життєздатні дерева, ходи її звивисті за низької щільності поселень і хаотично спрямовані в різні боки за високої. Що більше поперечних ходів златки на дереві, то більше судин вони перерізають, що запобігає проникненню води та живильних речовин із ґрунту у крони.

Щодо активного перенесення златкою збудників хвороб дерев відомості відсутні, але не виключена така можливість, якщо жук вилетів із дерева, ураженого хворобою.

Технічна шкода від ясенної смарагдової златки полягає в руйнуванні деревини у випадку заселення нею і живих дерев, і заготовленої деревини.

Заселення ясенною смарагдовою златкою дерев із тонкою корою починається зі стовбура, дерев із грубою корою – з гілок. Тому дерева із грубою корою, заселені златкою, відмирають поступово, починаючи з верхніх гілок. Одночасно на стовбурі розвиваються водяні пагони й гілки.

Основними симптомами заселення дерев ясенною смарагдовою златкою є характерні льотні отвори на стовбурах і гілках, але вони з'являються наступного року після заселення. Крона заселених дерев розріджена, а листя дочасно жовтіє. На корі видно здуття та тріщини уздовж старих ходів, які інколи заростають калюсом, а на стовбурі – водяні пагони. Дуже характерними є сліди діяльності дятлів.

Чи є можливим захист ясенів від смарагдової златки? Так, для особливо цінних дерев він є можливим, але надто дорогим. Оскільки жуки літають практично упродовж всього вегетаційного періоду, обприскувати крони інсектицидами треба кілька разів на сезон. У суху погоду інсектициди не є ефективними, тому на особливо цінних ділянках рекомендовано запроваджувати додатковий полив дерев. У США доведено, що ефективність інсектициду емаектин-бензоат зберігається упродовж двох-трьох років, а заселені златкою дерева іноді відновлюють життєздатність наступного року після обприскування. У США застосовують також ін'єкції азидрактину у стовбур, що забезпечує

захист дерев на два роки наперед.

У контролюванні чисельності ясенювої смарагдової златки можуть відігравати позитивну роль ентомофаги. Так, вважають, що згасання осередків цього шкідника у Москві відбулося саме завдяки діяльності їздців роду *Spathius*, які накопичилися за понад 10 років існування осередків і пристосувалися до нового живителя.

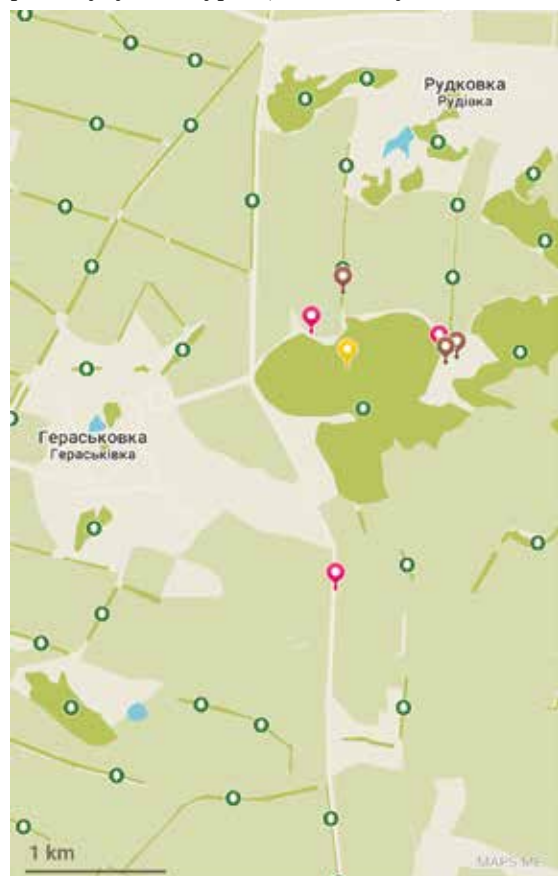
Наразі важливим є запобігання поширенню смарагдової вузькотілої златки в інші регіони України та далі в Європу. Згідно із стандартом ЄОЗР (Європейської та Середземноморської організації захисту рослин – ОЕПП/ЕРРО), карантинна зона має охопити територію радіусом не менш як 20 км навколо першого виявлення шкідника, щоб запобігти переміщенню деревини, дров і садивного матеріалу.

Насамперед має бути проведено детальне лісопатологічне обстеження для уточнення меж заселеної території. Усі дерева ясеня пенсільванського у виявлених осередках в радіусі не менш як 100 м навколо кожного заселеного дерева мають бути вилучені, а ґрунт понижені на рівні ґрунту. Усі частини зрізаних дерев після оглядання кожного фрагмента на наявність златки мають бути спалені. У випадку виявлення додаткових заселених дерев слід встановити нові межі ділянки радіусом не менш як 100 м навколо кожного заселеного дерева та повторити дії, викладені вище. Місця розташування всіх заселених дерев мають бути позначені на карті.

Звичайно, ці заходи мають бути проведені і

Сліди покльову птахами дерев, заселених ясенювою смарагдовою златкою.
Фото Юрія Скрильника

Жовта точка – перша знахідка ясенювої смарагдової златки влітку 2019 р.; рожева точка – друга знахідка у вересні 2019 р.; інші точки – знахідки 22.10.19 р.

залученням фахівців, зокрема науковців УкрНДЛГА та співробітників ДСПП «Харківлісозахист». Водночас така робота потребує значних витрат часу та коштів, які не заплановані в бюджеті зазначених організацій. Деякі заселені златкою насадження взагалі не мають господаря, відповідального за їхній стан.

Тому прогноз є песимістичним. Златка пошириться далі на захід Луганської та сусідні Донецьку й Харківську області. У лісових насадженнях ясеня пенсільванського не дуже багато, але він є у захисних смугах лісів уздовж залізниць і автомобільних доріг, знищення яких не є припустимим. До того ж, є відомості, що ясенюва смарагдова златка спроможна заселяти також ясен звичайний, що становить загрозу й лісовим насадженням.

Валентина МЄШКОВА

НЕ «СПАЛЮЙТЕ» ЗАЙВІ КОШТИ!

Котел для опалення виробничих приміщень у ДП «Володимир-Волинське ЛМГ»

У тому, що використання твердопаливних котлів вигідне для нашої області, переконувати не доводиться. Головні їх переваги – найдешевший з усіх видів палива, що його отримують із відновлювального ресурсу. Крім того, це – екологічність, високий ККД та низькі експлуатаційні витрати.

Навіть у період, коли Волинь масово газифікувалася, лісгоспи забезпечували свою діяльність звичним перевіреним і головне – найбільш економічно вигідним способом.

Усі виробничі та адміністративні приміщення державних лісгосподарських підприємств Волинського ОУЛМГ обігріваються твердопаливними котлами. Лише на дровах паливних, кускових відходах, тирсі та пелетах для теплозабезпечення виробничих і адміністративних приміщень держлісгоспів працює 91 котел різної потужності.

На Волині до давнього перевіреного методу опалення останніми роками повернулася значна кількість домогосподарств, закладів соціальної сфери та бюджетних установ. Щомісячний об'єм реалізації дров паливних держлісгоспами області для цих категорій становить 7-8 тис. м³.

Економічну перевагу вже відчу-

ли і приватні підприємства Волині. Представники великого та малого бізнесу щомісяця купують у держлісгоспів в середньому 2 тис. м³ сировини для опалення.

Не виняток – заклади комунальної сфери. У районних центрах та містах обласного значення підприємства, що забезпечують централізовану подачу тепла населенню, щороку нарощують відсоток отримання енергії від спалювання тріски технологічної та дров паливних. Щомісячний об'єм постачання держлісгоспами області сировини для опалення таким заводам – 4-5 тис. м³.

«Один із прикладів – Володимир-Волинське підприємство теплових мереж «Володимир-Волинськтеплокомуненерго». Тут поступово переходять на твердопаливні котли. Паливом, яке купують у місцевому лісгоспі, вже не перший рік повністю обігрівають районну лікарню, школи, житлові багатоквартирні будинки.

Твердопаливний котел у Дубечненському цеху переробки ДП «Старовижівське ЛГ»

3 1 грудня державні лісгосподарські підприємства області здійснюють постачання тріски технологічної для ДКП «Луцьк-тепло». Щодобовий об'єм поставки становитиме в межах 180-200 насипних м³.

Загалом держлісгоспи щомісяця реалізують споживачам 4,5 тис. м³ тріски технологічної», – повідомляють у пресслужбі Волинського ОУЛМГ.

Проте потенціал держлісгоспів у цьому напрямку аж ніяк не вичерпаний. Річний обсяг дров'яної деревини та відходів переробки як ресурсу твердого палива по Волинському ОУЛМГ загалом становить 483,1 тис. м³.

За підрахунками, 1 м³ дров заміщає орієнтовно 208 м³ природного газу. У грошовому еквіваленті тверде паливо у 3,5 раза дешевше від природного газу. Тобто наявним потенціалом підприємці Волинському ОУЛМГ підприємства можуть замінити в межах 100,5 млн м³ газу.

Тож і в населення, і в бюджетних установ, і у представників приватного бізнесу ще є можливість опинитися у переліку тих, хто не «спалює» зайві кошти.

Пресслужба ВОУЛМГ нагадує: щодо придбання дров та інших видів палива ви можете звернутися безпосередньо в найближчий лісгосп.

І ГАРЯЧЕ, І ЗАПАШНЕ

треба знати

Понад 200 видів різноманітних дерев і чагарників... Приблизно стільки їх налічують в українських лісах. Сосна, ялина, смерека, модрина, дуб, бук, граб, липа... Як не помилитися? Які ж саме породи краще підходять для топки?

Отож, особливості горіння дров різних порід деревини.

Дрова з бука, берези, ясена, ліщини важко розтоплювати, але вони можуть горіти сирими, тому що мають невелику вологість.

Вільха й осика згорають без утворення сажі, більше того – вони випалюють її з димаря.

Березові дрова добрі для тепла, але за нестачі повітря в топці горять димно і утворюють дьоготь (березову смолу), який осідає на стінках труби.

Пні та коріння дають хитромудрий малюнок вогню.

Гілки ялівцю, вишні і яблуні дають приємний аромат.

Соснові дрова горять з більшою віддачею, ніж ялинові, через більший вміст смоли.

Кращу тепловіддачу мають дубові дрова, єдиний їхній недолік – вони погано розколюються, так само, як і дрова з граба.

Вугілля, що довго тліє, дають дрова з кедра.

Дрова з вишні і в'яза під час горіння димлять.

Дрова з тополі сильно іскрять і дуже швидко горять.

Букові дрова вважають класичними камінними дровами. У бука красива картина полум'я і майже повна відсутність іскор. Ці дрова мають дуже високий показник теплотворної здатності. Запах букових дров, що палають, теж цінують високо, тому і для кочення продуктів в основному їх застосовують. Ці дрова є універсальними.

Для кімнатного опалення ще у XVIII столітті ірландський учений-випробувач Гаєр запропонував наступну класифікацію різних деревних порід при згорянні дров в однаковому обсязі.

Найбільш жаркі дрова дають граб, бук, дуб зимовий, береза, гірська сосна, акація, чорна сосна.

Спекотні дрова дають клен, ясен, червона ільм, смолиста модрина, звичайна сосна, дуб літній.

Середньо-жаркі – ялина, ялиця, благородний каштан, сибірський кедр.

Мало-жаркі – липа, вільха, осика, тополя, верба.

Сьогодні на українському ринку деревини представлено чотири основні типи дров: дубові, березові, соснові й мішані.

Загалом, хай яким дровам ви віддасте перевагу, вони мають бути добре просушені, витримані та обов'язково рубки минулого року. Найкращу та найоптимальнішу для вашого котла чи каміна пропозицію зроблять профільні фахівці та лісівники. Отож, звертайтеся і використовуйте екологічне паливо. Адже це і для здоров'я краще, і для гаманця не надто обтяжливо.

Олександра БІЛЕВИЧ

СМАЧНА РОДЗИНКА ВОЛИНИ

Побувавши на Волині, науковці Німеччини й України були неабияк здивовані тим фактом, що місцеві лісівники мають шість консервних цехів, де виготовляють до пів сотні видів екологічно чистої, сертифікованої за міжнародними стандартами продукції з лісових дарів.

Голова Волинської обласної ради Ірина Вахович, сільськогосподарський інженер у BVVG Катя Деллс, представник фонду SUCCOW Андреас Габерль, інженер з ландшафтного планування (ТС Веіп) Йенс Торманн, пан Зукков, кандидат географічних наук, доцент

кафедри фізичної географії Львівського національного університету ім. Івана Франка Анатолій Смалійчук, керівник Міжнародної громадської організації «Прімавера» Ольга Жовтоног, національний координатор підготовчої фази проекту «Сприяння сталому управлінню тваринництвом та збереження природних екосистем у північній частині України» Олег Колосок побували в цуманських лісівників та ознайомилися з роботою консервного цеху.

Директор ДП «Цуманське ЛГ» Юрій Ребар та головний лісничий Володимир Левосюк показали гостям асортимент екологічно чистої продукції, яку виробляє консервний цех лісгоспу з дарів лісу та болотних угідь.

– Ми продемонстрували готову продукцію, розповіли, як її виробляємо і куди продаємо, – каже Юрій Ребар. – Із тих питань, що мені ставили іноземні гості, зрозумів, що їх ця тема надзвичайно зацікавила. Вони розповідають, що в Німеччині така продукція має попит і коштує недешево. Своєю чергою, ми продемонстрували дари лісу, які у нас закуповує Ізраїль.

Після дегустації березових соків та варень львів'янин Анатолій Смалійчук зізнався, що подивований смаком і якістю продукції консервного цеху.

Іван СКРИПКА

Фото пресслужби ВОУЛМГ

На фото: голова Цуманської ОТГ Анатолій Дорошук, директор ДП «Цуманське ЛГ» Юрій Ребар, голова Волинської обласної ради Ірина Вахович, начальник цуманського консервного цеху Зінаїда Рябчун, депутат Волинської облради Юрій Ройко також були приємно вражені якістю продукції лісівників

СТАРОВИЖІВСЬКА ДЕРЕВООБРОБКА

Деревообробне виробництво є додатковим джерелом надходження коштів і прикладом вдалого ефективного господарювання, повідомляє пресслужба ВОУЛМГ.

Деревообробні цехи «Старовижівського лісового господарства» переробляють низькотоварну деревину, що не має достатнього попиту, дозволяючи підприємству отримати в процесі реалізації більше коштів.

Фінансові надходження від виробництва спрямовують на розвиток лісового та мисливського господарства, сплату податків до бюджетів усіх рівнів, створення достойних умов праці та забезпечення додатковими робочими місцями і високою заробітною платою.

Нова лінія із переробки деревини – суттєвий крок до подальшого розвитку та економічного зростання підприємства. Це нові робочі місця. «Підприємство за-

безпечує доїзд працівників із довколишніх сіл. Наразі цех працює у дві зміни, що дає змогу мати роботу 38 людям. Окрім цього, показником ефективності нової деревообробної лінії є те, що об'єми переробки деревини збільшилися на 160%. Наприклад, у I кварталі 2018 року вони становили 4128 м³, а у I кварталі 2019 року – 6556 м³. Відповідно, зріс дохід від переробки на 148%, тобто майже на 2 млн 900 тис. грн», – каже директор підприємства Анатолій Ярмолюк.

Звичайно, є у «Старовижівського лісового господарства» і проблеми, але тут впевнені, що вони тимчасові. Головне – працювати, піднімати економіку краю та дбати про ліс.

Олександра БІЛЕВИЧ
Фото пресслужби Волинського ОУЛМГ

ЛІСІВНИК У ТРЕТЬОМУ ПОКОЛІННІ

Обхід майстра лісу Юрія Мельничука, що у лісових масивах ДП «Горохівське ЛМГ», знають усі. А сам Юрій Олександрович – відома людина в краї – авторитетний лісівник у третьому поколінні, доброволець, що зі зброєю в руках захищає Україну. Його слово багато важить і для місцевої громади, і для жителів поближких сіл.

Завдяки таким, як Юрій Олександрович, з'явилося сто фортифікаційних споруд – ціла оборонна лінія, що дозволила ЗСУ почуватися більш впевнено і, наскільки це можливо у фронтових умовах, комфортно.

Пригадує лісівник, як разом з іншими колегами їхали на будівництво фортифікаційних споруд під Маріуполь: зі своїм матеріалом, обладнанням, технікою. Працювали під гуркіт зброї: до передової було рукою подати. Пригадує, як поверталися лісівничі «фортифікаційники» з прифронтового відрядження – зарослі, засмаглі, притомлені, як мріяли про домашній затишок та рідний ліс...

– Загалом у 2014 році провів там сім місяців. Повернувшись додому, вирішив піти в Збройні сили України добровольцем. Написав заяву у військкомат і на шосту хвилину якраз потрапив під Гранітне, Кам'янку, Зайцеве, Червонопартизанськ. Там на той час тривали запеклі бої. Нас, добровольців, посилали у найгарячіші точки. Де тонко, де рвалося, туди й кидали.

Не було такого дня, щоб по нас не били. З двадцяти п'яти моїх побратимів додому повернулося тільки восьмеро, з них двох уже нема: один в госпіталі помер, іншого вбили. За всю службу було всього кілька днів тиші – 1, 2, 3 вересня. Так звана школярка. Кілька днів перемир'я. Мої хлопці ще воюють на Світлодарській дузі...

Змужніле обличчя добровольця суворішає. Навалюються спогади. Вже ніби й

звися з мирною повсякденністю. Ліс, господарка, родина, здавалося б, врятували від тієї страшної реальності, повернули у звичне життєве русло, та ось запитає хтось про війну і зирве: «Згадувати того не хочеться. Але хлопці дзвонять і згадувати мусиш...».

У мирному житті Юрій Мельничук присвятив себе лісові. Невдовзі святкуватиме двадцятиріччя роботи в ДП «Горохівське ЛМГ». Як зараз

пам'ятає той день: було це у 1992 році. Юрій Олександрович водночас і майстер лісу, і егер Горохівського лісництва. Та цікавий ще й тим, що працює в обході свого діда – це польського лісвника.

– **Розкажіть про свій обхід.**

– Площа обходу чималенька – 860 гектарів. Якби не коник, за день піхотою не обійти. Маємо тут плюсові дубові резерванти. Ще пан Закшевський у 1932-му привіз із Канади жолуді й посадив тут червоного і черешчатого дуба. У моєму обході є кілька кварталів таких дубів. Це перший в Україні і перший у Волинській області такий резервант.

– **Чим цікавий для вас ліс?**

– Я ним живу. Ліс для мене – це все. Я ж лісвник у третьому поколінні. Дід був лісвником, ще його з Польщі прислали. Тож його любов до лісу успадкував і я. Від діда

завжди пахло лісом. Він щоразу приносив якісь гостинчики від зайчика чи білочки. А який вправний дід Арсентій був господар!.. Зараз вже і мій середульший син Ігор працює помічником лісничого.

– Ігор – один із наймолодших працівників ДП «Горохівське ЛМГ», – розповідає директор лісомисливського господарства В'ячеслав Дейнека. – Та вже, як і батько, встиг заявити про себе як відповідальний та обізнаний лісвник. Зараз він працює помічником лісничого Новозборишівського лісництва.

Сам Ігор Юрійович зізнається: у лісництво привів його батько. Саме з ним хлопчиною вперше поїхав до лісу.

– Але не для того, щоб відпочити, а для того, щоб побачити, як працюють лісвники. Це було в четвертому класі, – пригадає молодий

спеціаліст. – Мені сподобалося, відтоді я часто просив тата взяти мене з собою до лісу. Саме тоді й вирішив стати лісвником.

– Нашою родинною стежкою пішов і мій менший син, – тим часом продовжує розповідь його батько Юрій Олександрович. – Він, як і середульший, часто бував зі мною у лісі, полюбив його і також вступив на лісове господарство, зараз вчиться у столичному НУБІБі. Поза галуззю – тільки найстарший, він зараз на заробітках у Польщі. Та за потреби готовий долучитися до лісництва.

– **Спасибі Вам за сумлінну працю та захист України! – кажу на прощання.**

– І Вам дякую, – мовить Юрій Олександрович і додає: – А Україну, як потрібно буде, ще піду захищати.

Сергій ЦЮРИЦЬ

господарка

НОВИЙ ВОЛЬЄР У ГУЩАНСЬКИХ ЛІСАХ

У державних лісгосподарських підприємствах Волині активно розвивають вольєрне господарство. Крім заготівлі кормів, будівництва біотехнічних споруд, охорони від браконьєрства та інших необхідних заходів, волинські лісвники будують вольєри для копитних тварин і птахів. Це європейська практика. Доведено: вона дає результати. Зокрема на території Гущанського лісництва ДП «Прибузьке лісове господарство» збудовано вольєр площею 4,8 га для напіввільного утримання диких кабанів. На території вольєру місцеві лісвники створили весь комплекс біотехнічних споруд, щоб тварини вдало адаптувалися до нових умов проживання.

Ведення мисливського господарства – дуже клопітка справа.

Особливо у холодну пору року догляд за тваринами потребує багато зусиль та турботи. Перш за все – постійної підгодівлі. Лісвники протягом року заготовляють корми, систематично підгодовують диких кабанів зерновими та коренеплодами. Для цього заготовлено жолуді, каштани, кормові віники та закуплено сіль для тварин.

Зокрема цього року запаси ДП «Прибузьке лісове господарство» такі: заготовлено сіна – 1200 кг, кормових віників – 2500 штук, придбано 2 тонни кукурудзи та 3 тонни коренеплодів. Постійно викладають сіль у солонці.

Всередині вольєра є підгодівельні майданчики для звірів, у які

двічі на день насипають їжу – по 20 кг зерна та коренеплодів (картопля, буряк, навіть диня).

Лісвники клопітливо та бережно ставляться до лісових мешканців, адже розуміють, що на території України через поширення африканської чуми поголів'я диких свиней впало до мінімуму.

Світлана ЖИПА

СІЧЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
01			1	2	3	4	5
02	6	7	8	9	10	11	12
03	13	14	15	16	17	18	19
04	20	21	22	23	24	25	26
05	27	28	29	30	31		

ЛЮТИЙ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
05						1	2
06	3	4	5	6	7	8	9
07	10	11	12	13	14	15	16
08	17	18	19	20	21	22	23
09	24	25	26	27	28	29	

БЕРЕЗЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
09							1
10	2	3	4	5	6	7	8
11	9	10	11	12	13	14	15
12	16	17	18	19	20	21	22
13	23	24	25	26	27	28	29
14	30	31					

КВІТЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
14			1	2	3	4	5
15	6	7	8	9	10	11	12
16	13	14	15	16	17	18	19
17	20	21	22	23	24	25	26
18	27	28	29	30			

ТРАВЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
18					1	2	3
19	4	5	6	7	8	9	10
20	11	12	13	14	15	16	17
21	18	19	20	21	22	23	24
22	25	26	27	28	29	30	31

ЧЕРВЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
23	1	2	3	4	5	6	7
24	8	9	10	11	12	13	14
25	15	16	17	18	19	20	21
26	22	23	24	25	26	27	28
27	29	30					

Л

Фото із оленьчої ферми «Корея», що на Волині. Автор: Оксана

ІСОВИЙ ВІСНИК

всеукраїнський журнал

2020

ЧУРИЛО

ЛИПЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
27			1	2	3	4	5
28	6	7	8	9	10	11	12
29	13	14	15	16	17	18	19
30	20	21	22	23	24	25	26
31	27	28	29	30	31		

СЕРПЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
31						1	2
32	3	4	5	6	7	8	9
33	10	11	12	13	14	15	16
34	17	18	19	20	21	22	23
35	24	25	26	27	28	29	30
36	31						

ВЕРЕСЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
36		1	2	3	4	5	6
37	7	8	9	10	11	12	13
38	14	15	16	17	18	19	20
39	21	22	23	24	25	26	27
40	28	29	30				

ЖОВТЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
40				1	2	3	4
41	5	6	7	8	9	10	11
42	12	13	14	15	16	17	18
43	19	20	21	22	23	24	25
44	26	27	28	29	30	31	

ЛИСТОПАД

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
44							1
45	2	3	4	5	6	7	8
46	9	10	11	12	13	14	15
47	16	17	18	19	20	21	22
48	23	24	25	26	27	28	29
49	30						

ГРУДЕНЬ

	Пн	Вт	Ср	Чт	Пт	Сб	Нд
49		1	2	3	4	5	6
50	7	8	9	10	11	12	13
51	14	15	16	17	18	19	20
52	21	22	23	24	25	26	27
53	28	29	30	31			

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС: 89631

ПЕРЛИНА КАНАРСЬКИХ ОСТРОВІВ

Тенерифе – це щось більше, ніж яскраве сонце, унікальні пляжі, всеосяжний океан, дивовижна природа. Тенерифе – це гримуча суміш субтропічної екзотики, марсіанської реальності та європейської культури. І якщо з’являється можливість гайнути за тридев’ять земель, але так, щоб за лічені дні досягнути відразу кілька кліматичних зон, вирушайте на Тенерифе. Ця частина Землі, що є найбільшою у складі архіпелагу з семи Канарських островів в Атлантичному океані, точно не розчарує. Вона привабить багатолітністю. Раз і назавжди.

Відомо, що острів належить Іспанії. Втім відстань від Тенерифе до узбережжя Африки – приблизно 300 км. Майже рукою подати. Подібно до інших шести Канарських островів, Тенерифе має вулканічне походження. Ближче до центру острова красується (а коли бачиш наяву – то навіть лякає і водночас заворожує) сплячий вулкан Тейде, що вважається найвищою точкою усієї Іспанії. Тож унаслідок вулканічної колись діяльності гірський хребет розділив перлину Канар на північний і південний сегменти. Клімат цих частин суттєво відрізняється: на півночі часто стають у пригоді куртки й дощовики, а на півдні – справжнє, по суті, цілорічне літо. Тому, тікаючи від звичного в цю пору року українського холоду, дуже тішилися нагодою отримати ще трохи літнього сонця.

Лежати з дня у день на пляжі, слухаючи потужний шум Атлантичного океану, – чудовий, однак не найкращий спосіб відпочинку. Річ у тому, що Тенерифе без перебільшення є перлиною природи і має стільки унікальних місцин, що безперестанку смажитись під сонцем Канар просто ніколи!

Якщо й надавати перевагу пляжному релаксу, то навіть у цьому випадку Тенерифе готує сюрприз для мандрівників у вигляді барвистого, пейзажного різноманіття пляжів. Залежно від локації, прихильники будь-яких способів проведення часу на узбережжі океану знайдуть улюблений варіант. У цьому, власне, родзинка Тенерифе, що адаптував свою природну сутність під різні людські бажання й потреби: і для спокійного сімейного відпочинку, і для активного, спортивного проведення часу можна підібрати ідеальний пляж. Хто полюбляє дику романтику – гайда, скажімо, на Ель-Боюйо (El Bollullo) чи Ель-Сокорро (El Socorro). Ці пляжі у північній частині Тенерифе з чорним вулканічним піском, скелями, бірюзовим океаном – ідеальне місце для втечі від цивілізації, подекуди – для практики серфінгу. Кому до вподоби пляжна класика, варто помилуватися місцевою природою на Лас-Тересітас (Las Teresitas), що поблизу портового міста Санта-Крус-де-Тенерифе (Santa Cruz de Tenerife). Це єдиний на всьому Тенерифе пляж із золотистим піском, який було спеціально привезено з пустелі Сахара.

Ще однією пляжною фішкою цієї частини Канар є так звані природні басейни. Колись вони утворилися внаслідок багаторазового виверження вулкана. Розпечена лава рухалася до океану і, контактуючи з водою, дуже швидко застигала. Так миттєво формувалися своєрідні лагуни химерної форми. З плином часу деякі з них зумисне адаптували для купання, логічно називаючи водоїми природними басейнами.

Тож, дізнавшись про неймовірні й ексклюзивні зони для купання, засмаги, споглядання бірюзових, вулканічних, скелястих панорам, важко було відмовитися від нагоди побачити наяву купальні, філігранно сформовані самою природою. Насправді вулканічних басейнів на Tenerife чимало. Однак, враховуючи обмеженість часу перебування на острові, щасливим квитком став візит на одну з унікальних водоїм у муніципалітеті Сан-Хуан-де-ла-Рамбла (San Juan de la Rambla).

Природний басейн у цій місцині має назву Чарко-де-Ла-Лайя (Charco de la Laja) й розташовується досить низько порівняно з дорогою, яка веде до купальні. Тобто спочатку ви йдете до кінця вулиці, а перед очима тим часом настирливо вабить синь Атлантичного океану. Далі зупиняєтеся перед сходами, не поспішаєте рухатись вниз, затримуєте подих. Адже попереду, десь там нижче і далі – спокуслива зеленувато-бірюзова вода, шум хвиль, які розбиваються об давно застиглу лаву, обертаючись шипучою піною. Напевно, це єдиний у світі шум, який хочеться слухати вічно. А ще скелі, скелі, багато скелястих тілес якої завгодно конфігурації, що нагадують обриси чийось фігур, символів, натяків. І зовсім трохи людей, які обережно долають шлях східцями до омріяної лазурової води примхливого океану. Ступати треба обережно: сходи вузькі, а далі – каміння і все ще крутий спуск донизу. Тож краще не поспішати і бути зосередженим.

Купатися у тій «ванні», дивовижно продуманій стихіями природи, – блаженство. Іноді «ванна» несподівано поповнюється новими хвилями, які бурхливо запливають у бірюзову купіль з відкритого океану. Тому плавати варто ближче до центру, регулярно пильнуючи неспокійні краї басейну. Вода тепла, солоня, прозора: під ногами видно каміння, що віками байдуже лежить собі десь там, на своїй глибині. Одне слово, рай на землі. Раптом хочеться, щоби хтось ущипнув за руку: може, мені це все сниться?

Або, наприклад, ще здається, ніби сплю, коли гірськими серпантинами мандруємо островом, час до часу зупиняючись на оглядових майдан-

подорожуємо разом

чиках, відведених спеціально для споглядання океану, вулканічних ландшафтів і хмар, що залишаються далеко внизу. Ще півгодини тому тішилися «внизу» спекотним літом у природному басейні, а зараз на неочікуваних висотах кутаємося в теплий одяг, бо дуже хочеться надивитись на велич урвищ і схилів, покритих то хвойними, то різнобарвною поодинокую рослинністю або безплідним вулканічним камінням.

На одному з оглядових майданчиків під назвою Мірадор Ла Тарта (Mirador La Tarta) затримуємося. Попри холод (температура повітря +6°C), поспішати не варто. Адже коли ще у житті заберуся так високо, в прямому сенсі – понад хмарами – й дивитимусь, як попереду над тією пухкою білобокою «ватою» возвеличується грізний Тейде. Мурашки по тілу...

Тому логічно, що вишенькою на канарському «торті» виявилася екскурсія на вулкан Тейде. Його висота – 3718 м – майже вдвічі вища, ніж Говерли! Цікаво, що останнє виверження вулкана датоване 1909 роком.

Не так і давно, якщо поміркувати. На вулкані є найвища в Іспанії канатна дорога, яка стартує з висоти 2356 м і за 8 хв піднімає вагончик на 44 особи до висоти 3555 м. Їхали нею до оглядового майданчика. Двері з обох боків вагончика повністю скляні. Зумисне пропускаю лімітовану кількість пасажирів усередину, а сама стаю якнайближче до прозорих дверей. Хоч і страшнуvато через висоту, та все одно протягом цих восьми хвилин хочеться бачити все: застиглу лаву Тейде, що нагадує природу Марса, гірські рельєфи, насичено синє небо, яке здається дуже близьким. Подих перехоплює і від емоцій, шаленої висоти, і від перепадів тиску.

Враз опиняємося на території Національного парку Тейде – най-

хивці магічного вулкана варто знати, що для підйому на вершину Тейде потрібен дозвіл. Його заповнюють онлайн за кілька місяців до поїздки. Якщо оформляти дозвіл пізніше, ймовірно, бажані дата й години будуть уже зайняті.

Стежка до вершини вузька, крута, вулканічна. Вітер сильний, сонце яскраве, усюдисущий запах сірководню, перепад тисків шалений. Проходжу кілька кроків – пульс 50, ще кілька кроків – 110. Доводиться присісти, хаотично подихати, адаптуватися до місцевості. Хух, трішки легше, можна повільно йти далі... На самій верхівці – 0°C, а внизу ж літо! Снігу, звісно, нема, тільки застигла колись лава, чорна, бура, руда, сірувата, а ще – пухкі ватяні хмари і панорами, наче з google

ЦІКАВО

Тенерифе відомий як «Острів вічної весни». Розташований на широті пустелі Сахари з теплим кліматом увесь рік. Температура коливається в межах 20-26°C взимку і 23-29°C влітку. Площа острова – 2034,38 км², населення – 889 936 осіб.

Щорічно Тенерифе відвідують близько 5 млн туристів. Це один з найбільших іспанських курортів і найбільший – серед усіх Канар.

На острові проводять один з найбільш масштабних у світі карнавалів, а саме – Карнавал у Санта-Крус-де-Тенерифе, який прагнуть внести до списку Світової спадщини ЮНЕСКО.

Єдиний іспанський острів із двома летовищами й двома морськими портами, що робить цю землю легкодоступною.

більшого природного парку Канар площею 18,9 га. Заповідник створений навколо вулкана і приваблює туристів з усього світу неймовірними інопланетними панорамами й винятковою природою. Натомість усім охочим побувати на самій вер-

шаві, але наживо. На вершині Тейде не думається про тиски і дивні відчуття в тілі – на вершині Тейде видно світ так, як його не видно з низини!

Тетяна МИЗНІКОВА
Фото автора

ТРАДИЦІЇ ЛЮБЕШІВСЬКОГО УЧНІВСЬКОГО ЛІСНИЦТВА

Зустрічі лісівників нинішніх та майбутніх – гарна міцна традиція, яку бережуть у кожному лісгосподарському підприємстві Волині. Їх люблять і діти, і лісівники. Перші – тому, що ці уроки завжди цікаві й при цьому не треба працювати на оцінку. Другі – тому, що зустрічі з дітьми – це завжди в підсумку гарний настрій.

Лісовий урок днями відбувся у вихованців учнівського лісництва, що діє на базі опорного закладу загальної середньої освіти «Любешівський ліцей» Любешівської селищної ради. На уроці йшлося про історію волинського лісу, сучасні деревостани, управлінську структуру галузі, діяльність лісгосподарств, їх досягнення та завдання.

– Наступного року нашому учнівському лісництву виповниться десять років, – розповідає керівник учнівського лісництва Людмила Шептур. – За цей час вдалося зробити багато добрих справ: садили, доглядали та очищали ліс від сміття, заготовляли насіння деревних порід, рятували сіянці сосни та

дуба від бур'янів на лісорозсаднику, заготовляли корм та підгодовували звірів узимку, влаштовували святкові концерти для працівників ДП «Любешівське ЛМГ» та НПП «Прип'ять-Стохід». Ми також вдячні лісівникам, що вони допомогли нам з ремонтом та наповненням класу-лісництва усім необхідним – меблями, інформаційними матеріалами, технічними засобами. Разом створили біля гімназії дендросквер. Будемо вдячні й надалі за підтримку, поради і навчання.

Цього разу майбутні лісівники мали змогу поспілкуватися із журналістами та самі спробувати себе у творчості. Відповідальний секретар Національної спілки журналістів

Степан Шегда вручив учнівському лісництву спілчанський значок – з правом носіння авторам, які напишуть цікаві історії, есе та репортажі про ліс.

Варто зазначити, що Любешівське учнівське лісництво дуже ініціативне. Окрім теоретичних знань, його учасники отримують також і практичні навички з лісівничих дисциплін. Чи не щодня юні лісівники мають нову цікаву справу. Ось і після цього лісового уроку вже відбулася зустріч з працівниками НПП «Прип'ять-Стохід», які провели майстер-клас із виготовлення найпростіших годівниць та розповіли про зимову орнітофауну нашого краю.

Сергій ЦЮРИЦЬ

ПОЛЮВАННЯ ЛЬВІВСЬКИХ МИСЛИВЦІВ ЗА КОРДОНОМ КІНЦЯ ХІХ – ПОЧ. ХХ СТ.

Полювання для європейської політичної та господарської еліти наприкінці ХІХ ст. ставало одним із способів самовираження. У Карпатах на Гуцульщині орендував мисливські угіддя один із найбагатших людей Європи – князь Ліхтенштейн, за які оплачував майже 50 тис. крон. Також наприкінці ХІХ ст. граф Пауль Пальфій фон Ердьодь у безлюдних горах недалеко від Осмолоди орендував для полювання близько десяти тисяч гектарів лісових угідь. У 1933 році в цих мисливських угіддях англійський лорд уполював оленя, роги якого важили 7,5 кг, а у 1936 році сюди на полювання приїжджав магараджа оф Кох, який добув оленя з рогами на шістнадцять відростків. У 1904 році англійський лорд під час полювання на схилі гори Костриці добув роги-двадцятку завдовжки 105 см та з розмахом 108 см, що важили 14 кг. У 1899 році в державних лісах Татарова та Ворохти десять мисливців добули 27 оленів, двох ведмедів, двох самиць оленя. Серед мисливських трофеїв – рогів оленя були одна двадцятка, одна вісімнадцятка, одна шістнадцятка, шість чотирнадцяток, сім дванадцяток, шість десяток, чотири вісімки. Участь у полюваннях брали князі Браганца, Кароль Еміл Фестенберг, граф Ковенгуллер, граф Ауерсберг, лорд Андре, граф Хойос, художник Піце.

Відомі львівські мисливці час-

то полювали не лише вдома, але й брали участь в закордонних мисливських турах. Серед них – Йозеф Миколай Потоцький (**на фото праворуч**), який народився у Львові 8 вересня 1862 року. Батько Йозефа Потоцького – Альфред Потоцький – був намісником Галичини (1875-1883 рр.).

Свої закордонні мисливські полювання Йозеф Потоцький описував у багатьох працях. Першою такою працею стала книга «Мислив-

ські замітки з Далекого Сходу. Індія». Написано книгу було у травні 1890 року, а видано у Кракові в 1891 році. Її розмір був 24x16 см, а складалася вона зі 149 сторінок. Книгу було ілюстровано 13 фотографіями.

У статті «Польський мисливець в Індії», яка вийшла у другому – восьмому номері часопису «Ловець», подано реферування книги з коментарями. Ця мисливська подорож до Індії тривала з 6 січня до 11 квітня 1890 року.

Вітольд Зембіцький відзначав, що Йозеф Потоцький написав цю книгу як професійний мисливець, використовуючи просту мову. Він описав свої географічні, кліматичні, етнографічні, політичні спостереження.

Автор відзначав, що його завжди приваблювали Індія, Непал, північ Гімалаїв. Його також тягнуло до африканського континенту на береги африканських озер та до північжя Кіліманджаро.

Рівно через чотири роки після першої подорожі до Індії 6 січня 1894 року Йозеф Потоцький вирушає з Трієсту до Шрі-Ланки (Цейлону). Ця друга подорож тривала до 19 березня 1894 року. Він бере з собою дружину – Гелену Радзивілл, з якою заручився у Берліні 24 грудня 1891 року, а одружився 28 квітня 1892 року.

Про полювання на Цейлоні він подавав на батьківщину регулярні телеграфні звіти, які публікували у львівському «Ловці». Зокрема він повідомляв, що полювання проходить успішно, і він добув двох

слонів, п'ять диких буйволів, п'ять оленів і велику кількість дрібної дичини. Було описано випадок, як граф тричі стріляв до слона, якого тяжко поранив, і той на нього почав напада-ти. Жінка, яка була неподалік, дуже перелякалась. Про подорож Потоцького до Шрі-Ланки йшлося у статті, опублікованій у «Ловці» – «Граф Йозеф Потоцький на Цейлоні».

Також про мисливську подорож Йозефа писали в англійських часописах, які виходили у Коломбо («Ceylon Observer» і «Times of Ceylon»). Про цю мандрівку Потоцький написав книгу «Мисливські замітки з Далекого Сходу. Цейлон», яка вийшла у Кракові в 1894 році. У 1896 році у Варшаві цю працю поділили на два томи: том I – «Індія» обсягом у 141 сторінку та том II – «Цейлон» обсягом у 150 сторінок.

Після закінчення мисливської подорожі до Цейлону та Індії почались приготування до мандрівки в Африку, до Сомалі. Взяти в ній участь Потоцький запросив графа Томаша Замойського та графа Яна Грудзінського. Подорож почалась 3 грудня 1896 року з Триєсту і тривала три місяці – до 7 березня. Преса повідомляла, що мисливський тур відзначився добрими результатами – учасники подорожі привезуть відмінні трофеї. Зокрема Йозеф Потоцький добув лева, носорога, слона і дві пантери; граф Томаш Замойський – двох левів, слона і двох гієн; граф Грудзінський – двох левиць і слона. Також було добуто різних видів антилоп (60 голів). Результати мисливського туру та враження описані у книзі Й. Потоцького «Мисливські замітки з Африки. Сомалі», яка вийшла в 1899 році у Варшавському мисливському календарі. У 1900 році ця книга («Sport in Somaliland»)

вийшла в англійському перекладі у Лондоні тиражем 200 екземплярів за ціною 4 фунти.

Книгу «Мисливські замітки з Африки» Йозефа Потоцького обговорили на загальних зборах Галицького мисливського товариства 13 лютого 1898 року. Було ухвалено рішення висловити йому подяку. Потоцький подарував товариству 50 екземплярів «Заміток з Африки» з метою розповсюдження книги між членами товариства за зниженою ціною, а доходи від реалізації перерахувати товариству.

Четверта мисливська подорож Йозефа Потоцького мала відбутися у 1901 році на Білий Ніл, але дорогою плани було скоректовано, і мандрівка пролягла до Блакитного Нілу, до Сеннаару – в містя, куди, як вказував автор, ще не ступала нога європейця. У цій подорожі йому товаришував Ян Штольцман. Працю було опубліковано в низці номерів «Ловця» у 1901-1902 рр. у замітках «Мисливська подорож графа Йозефа Потоцького до Судану».

Також про цю подорож Штольцман написав книгу «Над блакитним Нілом», яка вийшла в 1902 році та була перевидана у Варшаві в 1928 році.

Через трагічний випадок на полюванні 21 лютого 1902 року, коли Потоцький отримав травму ноги (постріл у ногу), його мисливські подорожі на деякий час перервались. Лише в 1907 році Йозеф Потоцький побував на полюванні у Вологодській губернії. Його п'ята подорож до Африки відбулася в лютому-березні 1921 року на річку Сетіт у басейні Блакитного Нілу. Подорожував Потоцький разом із синами Романом та Йозефом. Плодом мандрівки стала книга «Над Сетітом» (1921 р.) на 61 сторінку, тираж – 250 примірників, з яких п'ять екземплярів – на нідерландському високоякісному папері.

Слід відмітити, що Потоцький, крім видання книг, дописував й у мисливський часопис «Ловець». Зокрема у 1893 році він описав полювання на бобрів біля річки Прип'ять.

У 1928 році відомий львівський історик мисливства Вітольд Зембицький видав книгу «Літературний спадок графа Йозефа Потоцького», в якій описав та проаналізував його літературний спадок.

Закінчення у наступному номері

СИМВОЛ НАЙВИЩОЇ ВИШУКАНОСТІ

Історія поширення фазанів на європейському континенті розпочинається ще з подорожі аргонавтів у Колхиду, звідки греки привезли золоте руно, Медею та фазанів. У Колхидії, Грузії, на річці Фазис (Реон), проживала колонія греків з аналогічною назвою, що є достовірним фактом. Греки переселили фазанів на свою батьківщину – до Еллади, і дали їм назву фазани. Римля-

ни з-поміж інших військових «прізв'яз» одержали з підкореної Еллади і фазанів. У IV столітті до нашої ери – у «золоте століття» Перикла – фазанів розводили уже по всій Греції, в різних країнах імперії сотнями облаштовували фазанарії. Аристофан (445-385 рр. до н.е.) у комедії «Хмара» вже згадує про фазанарії. Римський письменник Палладій, який жив у IV столітті до нашої ери, детально описує розведення фазанів у неволі. Діоклеціан (285-305 рр. до н.е.) згадує про ціни на диких фазанів, вирощених на волі та у фазанаріях. При цьому останні коштували на 100 динарів більше за впольованих.

До Англії фазани потрапили ще в період римських війн у 924 році. Англія досягла значних успіхів у масовому розведенні фазанів на спеціалізованих фермах, за що її вважають батьківщиною фазанівництва.

Пізніше фазан став символом найвищого благородства та вишуканості.

Присяга фазанам була найвірнішою в лицарстві. У XV столітті розведення фазанів стає звичайною справою на

території майже всієї Європи. Великі географічні відкриття сприяють подальшому поширенню фазанів на інших континентах земної кулі. У XIX столітті фазанів розповсюджують в Північній Америці, Австралії, Новій Зеландії, де їх так само починають розводити у штучних умовах. В Україні перші фазанарії з'явилися на межі XIX–XX ст. у Київській, Волинській та Полтавській губерніях.

У Полтавській губернії в маєтку князя Кочубея на відгородженій ділянці було побудовано вольєр і випущено 10 фазанів. Птицю постійно підгоду-

вали і за три роки її чисельність становила 375 голів. У цей час як квочок для виведення фазанят використовували курок та індичок.

Для годівлі птиці брали природні корми, зокрема «мурашині яйця» (насправді – їхні личинки). У 70-ті роки минулого століття було розгорнуто серйозні наукові дослідження з розробки сучасних технологій штучного розведення фазанів. Любов та шана до цієї прекрасної птиці живе донині.

Іван СКРИПКА

Фото Оксани ЧУРИЛО

ФАЗАНИ – У ЛІСАХ ГОРОХІВЩИНИ

Лісівники Волині активно розвивають вольєрне господарство. Цього року загальна площа вольєрів на території лісгосподарських підприємств становила 200 га, але ця цифра поступово зростає. Кількість вольєрів збільшується.

ДП «Горохівське ЛГ» стало одним із підприємств, які постійно працюють над створенням на своїй території нових вольєрів. Цього річ обзавелися вольєром площею 0,6 га. І поселили туди... фазанів. Наразі у вольєрі на території Ново-Зборишівського лісництва жи-

вуть і адаптовуються до волинської природи трохи більш як сотня цих красивих птахів. Фазанів закупили на Вінниччині. Мета розведення диво-птиці – збагачення фауни лісів Горохівщини. Після того як новосели звикнуть до природних умов наших лісів, лісівники випус-

тять їх в угіддя. Уже в жовтні наступного року перші птахи підуть із вольєра у відкритий ліс. За цей час фазани мають дати потомство, яке перебуватиме на дорощенні у цьому ж вольєрі. Для цього працівники лісгоспу створюють спеціальні умови, зокрема побудують клітки для утримання маточного поголів'я. Головний мисливствознавець ДП «Горохівське ЛГ» Григорій Биховець каже, що фазани повністю готові до зими: «Це дикий птах, тому йому не потрібно створювати особливі умови. Ми облаштували піднавіси, в яких фазани можуть заховатися в разі снігопадів та заметілей. Також годуємо їх, тому цього для них достатньо».

У їжі ці птахи невибагливі – їдять ціле або мелене зерно. Для збалансованого харчування фазанам додають у раціон мікродобавки та кісткове борошно, яке містить кальцій та фосфор.

Для безпеки мешканців фазанарію вольєр обладнаний електропастухом, який захищає від лисів, куниць, зверху натягнуто сітку, яка оберігає фазанів від нападів шулік, канюків, сов, а сітка, якою огорожена площа, вкопана в землю.

Іван СКРИПКА

ЧОГО ЧЕКАТИ У 2020-МУ?

У 2020 РОЦІ УПРАВЛІННЯ ЕНЕРГІЯМИ ВІЗЬМЕ НА СЕБЕ БІЛИЙ МЕТАЛЕВИЙ ЩУР

Овен

Заради успіху доведеться стати лояльнішим, а інколи – хитрішим. З'явиться бажання почати нове життя: знову закохатися, отримати освіту, змінити імідж. І якщо Овни не зійдуть з намченого шляху, то знайдуть своє щастя.

Телець

Треба посилити енергетику й подолати відчуття страху, через яке постійно руйнуються бажання й амбіції. Активна діяльність і кипучий ентузіазм Щура зуміють запалити у Тельцях мотивацію і насагу. Якщо вони зможуть перевести мудрість у практику, то це виведе їх на новий рівень життя.

Близнята

Діяти доведеться швидко, і це змусить зібратися. Зате й дивіденди, які принесуть новий ритм життя, порадують: прийдуть нові цілі, а також можливості відкрити грошовий потік і повернути удачу.

Рак

Наступний рік проведете на гребені успіху. Час – чудовий для будівництва, зміцнення і відновлення особистих стосунків. Літо стане порою справжнього прориву в різних справах. Не упустіть цей щасливий час.

Лев

Левам варто бути уважнішими. Покровителька року прокатає їх на американських гірках, надавши їй періоди високого підйому, і моменти емоційного спаду. І якщо ви впораетесь із собою, станете трохи практичнішими й хи-

трішими, то отримаєте поліпшення життя, причому одразу на всіх фронтах. Заради успіху доведеться відмовитися від багатьох звичок, а також придушити егоїзм і гнів.

Діва

Доброта і харизма дозволять завершити багато конфліктів компромісом, налагодити стосунки в родині. Цілком ймовірно, що саме старанність та активність принесуть підвищення доходу. Крім того, завдяки своїй інтуїції зможете обрати з тисяч варіантів найкращий.

Терези

Щур обіцяє представникам знака плідний рік, наповнений новими перемогами та звершеннями. Восени варто чекати випробувань, які перевіряють на міцність і дозволять суттєво зміцнити позиції. Зрозуміло, якщо Терези не потраплять в емоційний глухий кут.

Скорпіон

Варто контролювати свої емоції, прислухатися до думки оточення, а інколи й відмовлятися від чогось у надії на щось більше. Якщо все це вийде, то рік буде вдалим.

Стрілець

Доведеться піти на поступки, причому не тільки в ділових відносинах, але і в особистому житті. В іншому випад-

ку можливе загострення давніх затихлих конфліктів, які стануть причиною розриву. Друге півріччя зіштовхне з купою дрібних неприємностей, які потребують швидкого розв'язання.

Козеріг

Знадобиться вміння миритися з різними життєвими обставинами і не втрачати при цьому силу духу. Кардинальні зміни очікуються в перше півріччя і стосуються партнерів і родичів. Дуже важливо слідувати за своїми словами і виключити будь-який флірт на стороні.

Водолій

Перед вами будуть постійно виникати труднощі. Їхнє подолання допоможе набратися досвіду, зняти енергетичні блоки, вирости й, можливо, стати зовсім іншою людиною. Зрозуміло, для цього потрібна колосальна ментальна робота над собою, але зусилля не виявляться марними.

Риби

Вдасться знайти свій шлях у житті в новому році. Із січня настане час реалізації всіх амбітних ідей та задумів. Але якщо будете лінуватися і задовольнятися тим, що є, Щур додасть хаосу й плутанини.

Щур – перший знак східного календаря. Вважається, що його поява була не досить чесною – він заліз на спину Бика і так підсунув усі знаки в черзі. Стихія 2020-го року – метал, а колір – білий. «Метал» характерний такими рисами: наполегливість, боротьба, стійкість, рішучість. Отримати прихильність такого знака нелегко, тому треба буде мобілізувати усі сили.

2020-й – рік високосний. Багатьох це лякає. Від нього чекають біди чи катастроф, а також втрати рівноваги у житті. Насправді ж це не так. 2020-й – чудовий час для укладання шлюбу і поповнення сім'ї. Білий колір символізує чистоту, щирість та хороші наміри. Символ року допомагатиме тим, хто досягає цілей чесним шляхом, береже світ, що нас оточує, і поважає людей.

Звісно, будуть і труднощі. Але якщо ви тверді у намірах, рішучі, впевнені в собі й добрі до тих, хто поряд, – вам нічого боятися. Щур зробить все, аби вам допомогти.

У фінансовому плані також має бути достаток. Адже тваринка дуже любить запасатися та жити в

достатку. Подумайте, як ви можете примножити свої статки чесним шляхом, і символ року вам обов'язково допоможе.

У другій половині року на нас чекають серйозні зміни в багатьох сферах життя. Вони можуть бути неочікуваними й не дуже приємними. Подумайте одразу, як ви можете мінімізувати збитки та куди скерувати негатив.

Щур – непростий знак. Він хитрий, злопам'ятний і вміє повернути обставини на свою користь. Тому весь рік варто бути насторожі, адже на поверхню можуть виринути питання набагато серйозніші, ніж ті, які ми звикли вирішувати повсякчас.

ВИСОКОСНИЙ РІК

На тих, хто народився в рік Коня, чекає успіх.

Кабана – велике кохання.

Тому, хто народився під знаком року (Щура) усі репони не страшні, тож вірте у свої сили – і все збудеться.

Бику буде непросто, не бігайте за сумнівними здобутками, це вам нашкодить.

На Тигра можуть чекати непорозуміння у сім'ї та стосунках із близькими. Якщо ви не підете на компроміс, то отримаєте труднощі й розчарування. Отож, будьте мудрішими та стриманішими.

Кролику чи Коту треба цього року не висовуватися. Уникайте різких змін, ростіть духовно, присвятіть цей рік собі.

Дракон – головний антагоніст Щура цього року. Буде важко. Боріться за свої ідеали до останнього. Уникайте конфліктів з керівництвом.

Змія цього року знайде баланс між категоричністю Щура та своєю вигодою. Звертайте увагу на деталі – і все повернеться на вашу користь.

Для Коня рік буде успішним, головне – не зруйнують все самі. Менше емоцій і більше логіки. Обов'язково приділяйте час сім'ї, інакше рідні відчують себе покинутими.

Вівці рік принесе професійне зростання. Але будьте обережні зі словами, менше обговорюйте особисті справи із тими, хто вас оточує.

Мавпі варто прислухатися до інтуїції. Не робіть поспішних висновків, але й не затягуйте з рішеннями.

Півню треба притримати егоїзм та надмірність. Налагодьте стосунки з тими, із ким посварилися, можливо, саме вони допоможуть вам у скруті. Не відмовляйтеся від допомоги і дбайте про здоров'я.

Собаку весь рік буде штормити й кидати з боку в бік. Намагайтеся вплинути на обставини. Не пливіть за течією, але й надміру не опирайтеся. Втратите багато сил.

На Кабана цього року чекає любов. Намагайтеся не втратити її за перших складнощів. Далі все налагодиться, і ви зрозумієте, що це ваша щаслива доля.

РАЙ-ДЕРЕВО

Скумпія звичайна, рай-дерево – *Cotinus coggygia* Scop. – барвінне дерево, жовтниця, жовтушник, парикове дерево, перукове дерево, райдерево, скомпія, скумбрія, скумпія, сумах кочник, сумах скумпія, шевське дерево, швець.

З родини сумахових – *Anacardiaceae* Lindl.

Поширена по всій Україні. Лише у Степу й Криму рослина зростає в природному стані, в інших районах – інтродукована. Росте в підліску листяних, інколи мішаних лісів, на сухих кам'янистих схилах, рідко на приморських пісках, освоїла (як декоративна рослина) глинисті та піщані ґрунти різних регіонів України, добре почувасться на Поліссі. Світлолюбна, але переносить помірне затінення, морозостійка і невибаглива до родючості ґрунтів рослина. Пору цвітіння – травень-червень.

Високий куц або деревце (залежить від того, як з участю людини сформована крона) з дрібно-тріщинуватою коричнево-бурою корою. Пагони зелені або фіолетові, при зламванні виділяють неприємний на запах, малопомітний молочний сік. Деревина м'яка. Листки прості, чергові, округлі або оберненояцеподібні, цілокраї на довгих черешках, зверху голі матово-зелені, знизу сизі, опущені, з добре помітними прожилками, при розтиранні виділяють незвичний для людини запах. Квітки дрібні зеленувато-жовті, зібрані у кінцеві довгі прямостоячі суцвіття.

Оцвітіння подвійна, чашечка п'ятилистова, віночок п'ятипелюстковий, тичинок п'ять. Після опадання стерильних квіток квітконіжки їх видовжуються, вкриваються білими або рожевими волосинками, надаючи суцвіттю декоративного вигляду. Плід – суха кістянка, спочатку зеленувата, потім чорнувата.

Скумпія звичайна – танідоносна, лікарська, отруйна, фарбувальна, деревинна, ефіроолійна, декоративна, фітомеліоративна рослина. Сировиною для добування таніну є листя і кора. Таніди скумпії близькі до таніду китайських чорнильних горішків. Застосовуються для вичинки овечих та козячих шкір, для виготовлення кращих сортів шкіри, сап'яну.

У науковій медицині листки скумпії служать сировиною для добування медичного таніну і галової кислоти. Танін вживають при хворобах шкіри, проносах, кровотечах, отруєннях, опіках. З таніну і галової кислоти виготовляють лікарські препарати пірагалол, таніген, таноформ тощо.

Танін, добутий із скумпії звичайної, широко використовують у фарбувальній справі, текстильному виробництві й у виноробстві.

У народній медицині листки, кору і плоди скумпії використовують для полоскання горла і порожнини рота при хронічних катарах, кору

– як сурогат хінної кірки. Скумпію звичайну також застосовують при катарах шлунково-кишкового тракту, отруєннях солями важких металів і алкалоїдами, зовнішньо – як антисептик при опіках, виразках, пролежнях.

З деревини скумпії одержують барвник фазетин для фарбування вовни, шовку і шкіри у жовтий, коричневий та оранжевий кольори, листки дають чорну, корені – червону фарбу.

Листки та квітки при переробці дають ефірну олію, яку застосовують у парфумерії.

Про гарний вигляд рослини свідчить сама її незвична назва – рай-дерево. Особливий вигляд скумпія звичайна має восени, коли її листки набувають ясно-червоного забарвлення, темно-пурпурового або темно-фіолетового, а навесні плодоносні волоті схожі на перуку. Відомі такі декоративні форми: з червоними волотями і з плакучою формою крони.

Навіть у похмурий день рослини скумпії звичайної мають приємний, привабливий та заспокійливий вигляд, що й піднімає настрій тим, хто споглядає це диво природи.

Валерій ПНЕВСЬКИЙ
Фото автора

ЧАРІВНІ ПЕРЕДНОВОРІЧНІ ВЕЧОРИ

Українську назву грудень виводять від слова грудки – саме цього місяця ґрунти замерзають і перетворюються на грудки.

Цю назву місяця використовували поляки – грудзень, білоруси – грудзень, сербохорвати – грудан, словени – груден. Слово грудень трапляється вже на початку XII ст., наприклад, в Іпатіївському літописі (1118 р.).

У цьому місяці дні найкоротші й найдовші ночі. А 22 грудня приходить зимове сонцестояння – коли найдовша зимова ніч протистоїть найкоротшому в рокові дню. Але мине кілька днів – і світловий час почне додаватися.

У грудні дуже багато християнських і народних свят, майже кожен день має свої традиції, прикмети і значення. Якщо зима не настала в грудні і січні, то вона не настане і до 10 лютого. Надходять хмари з півночі – потеплішає. Якщо липень був спекотним, то грудень буде морозяним. Пізно ввечері голосно співає хатній цвіркун – завтра буде тихий, безвітряний день і мороз послабшає. Кіт шкрябає підлогу – на вітер і завірюху, дере стіну – на негоду, лежить червцем догори – на відлигу, згорнувся в клубочок і вткнувся писком у лапки – на мороз. Коли ліс узимку почорнів, слід чекати відлиги чи бурі. Туманне коло навколо сонця – на хуртовину, якщо стовпи біля нього – чекай морозяної погоди. Сова кричить – на холод. Повітря над лісом посиніло – на тепло.

Одне з найвизначніших, найвеселіших свят грудня – Миколая Чудотворця. У ньому дуже вираз-

но поєдналися і дохристиянські, і християнські звичаї та традиції. Вважається, що з Миколи починалася справжня зима.

Мало хто знає традиції 20 грудня (Амвросія), коли кожна дівчина мала приміряти до себе дванадцять одєжин і вдягти найзручнішу. Якій не дісталось за розміром, тій прив'язували спідницю ззаду до попереку і посилали на дерево «трусити груші». Підійшовши до верби, вона вилазила на дерево і струшувала його. Зібравши «натрушених груш» – сухих паличок, дівчата йшли на досвітки. Котрій із них уночі наснитись хлопець, за того, вважалося, й вийде заміж.

22 грудня. На день зачаття святої Анни припадає зимове сонцестояння. В давнину був такий звичай: дзвонареві, який сповіщав про народження сонця, давали 24 срібняки, а за те, що оголошував улітку «повернення сонця на зиму», змушували добу відсидіти у в'язниці.

Спостерігали й за погодою: після Ганни сонце повертає на літо, а зима – на мороз; яка Ганна до ніченьки, така зима до весноньки.

25 грудня – Спиридона Сонцеворота. За доволітнім прогнозуванням, це найхолодніший день грудня,

бо «сонце переходє на другий бік». У давнину в цей день намагалися не працювати. Цього дня прогнозували погоду на цілий наступний рік. Кожен день від Спиридона Сонцеворота має відповідати погоді чергового місяця: 26 грудня прогнозували січень, 27-го – лютий, і так аж до Різдва. Тому протягом дванадцяти днів запам'ятовували всі примхи погоди, щоб визначити, яким буде рік.

Ляна ЗАЛЄВСКА
Фото Оксани ЧУРИЛО

НОВОРІЧНИЙ СТІЛ 2020

Китайські мудреці радять: накриваючи стіл, зверніть увагу не тільки на правильні страви, але і на сервірування.

Треба мати красиву лляну скатертину: чисто білу, чорну, жовту, сіру, золотисто-сріблясту чи світло-коричневу. У кожного гостя має бути персональна тканинна серветка з того ж матеріалу, що і сама скатертина. Стіл має бути оформлений новорічними свічками і декоративними букетами в тій же кольоровій гамі. Не слід ігнорувати невеликий таріль, в якому потрібно представити набір з будь-якого зерна (добре, якщо це будуть зернятка білого рису), суміш з ядер горіхів і кілька шматочків сиру. У цьому ж тарелі має стояти невеликий соусник з чистою, краще джерельною водою.

З оформленням столу до свята теж слід постаратися. Все має бути помірно елегантним.

Щодо кухні, то Щур байдужий до екзотики, вишуканих делікатесів. Він вважає за краще домашні частування, приготовані з любов'ю. Їжа звичайна, але важливо, щоб вона була смачно приготовлена. Щур не є хижак, але м'ясо любить і якихось особливих симпатій до його сортів не має.

А ось щодо риби є невеликі обмеження. Господар 2020 року теж її їсть, але перевагу віддає морській. У країнах Сходу в рік Щура заведено подавати гостям до столу страви з рису, сочевиці, гречки, а ще – овочі та мариновані качани кукурудзи. Така гостинність символізує надію на майбутній багатий урожай. Крупи – одні з улюблених ласощів білого Щура. Щоб задобрити його, обов'язково мають бути солодощі. Підійдуть торти, тістечка з горіхами, яблучні пироги. А ще – фруктова нарізка, яблука, апельсини і, звичайно ж, символ Нового року – мандарини.

М'ЯСО З ГРИБАМИ

Не можна сказати, коли саме було придумано цю страву. Сьогодні до нас дійшли різноманітні варіації її приготування. Варто відзначити, що такий рецепт в наш час можна знайти у багатьох ресторанах. При цьому готують її по-різному. Тому краще зробити страву вдома за запропонованим рецептом. М'ясо вийде ніжним і досить соковитим. Причому готувати його потрібно всього 20 хвилин. Для гарніру вибирайте, що більше подобається, наприклад, картоплю. А якщо не любите калорійну їжу, тоді приготуйте собі овочевий салат, бо м'ясо досить ситне.

Інгредієнти: 200 г заморожених грибів, 4 шматки свинини (карбонат), 250 г сиру, 1 помідор, майонез, спеції за смаком, сіль за смаком.

Приготування.

Наріжте м'ясо і відбийте шматочки через плівку. Потім викладайте його на деко, яке попередньо потрібно змастити маслом. Посоліть, додайте спецій. Далі з помідорів зніміть шкірку (пропарте овоч в окропі 5 хвилин), потім наріжте кружечками і викладайте їх на м'ясо.

На терці з великими отворами натріть сир. Одну частину покладіть на м'ясо зі шматочками помідорів.

Потім викладайте гриби (їх можна не розморожувати). Якщо хочете, то використовуйте свіжі нарізані печериці, тоді страва матиме акуратніший вигляд, бо гриби не стирчатимуть.

Далі полийте все майонезом, посоліть, посипте другою частиною натертого сиру. Поставте страву в духовку і готуйте за температури 200 градусів близько 20 хвилин.

Коли мине зазначений час, можете подавати м'ясо!

ГРИБНИЙ ТОРТ

Хто сказав, що до святкового столу торт можна приготувати тільки на десерт? Пропонуємо зруйнувати цей стереотип і приготувати смачний закусочний торт з печерицями і вершково-сирним кремом!

Можна сміливо експериментувати і використовувати печериці, або й справжні лісові гриби – випічка буде ще більш смачною та ароматною!

Інгредієнти:

для тіста: 4 яйця, 0,5 склянки сметани, 3 ст. ложки олії, 1,5 ч. ложки розпушувача, дрібка солі, 300 г грибів, олія для смаження, 1,5 склянки борошна.

Для крему: 150 г твердого сиру, 300 мл вершків (10-15%).

Для прикраси: пучок зелені кропу, 100 г твердого сиру.

Приготування.

Насамперед радимо увімкнути на розігрів (до 180 градусів) духовку і взятися за гриби – вимити, обсушити, дрібненько нарізати й обсмажити на олії до готовності, злегка присоливши.

Для приготування тіста збийте яйця, додайте сметану й олію, а потім невеликими порціями – просіяне з розпушувачем борошно.

У готове тісто викладіть обсмажені гриби, додайте сіль і гарненько перемішайте. Заповніть тістом роз'ємну форму, застелену пергаментом, і поставте в духовку десь на пів години.

Злегка охололий корж розріж-

те і беріться за приготування сирного крему.

Вершки треба довести до кипіння в сотейнику і викласти туди натертий сир. При постійному помішуванні необхідно домогтися його часткового розплавлення. Гарячим кремом змастіть остиглі коржі й боки торта.

Прикрасьте його дрібно натертим сиrom і подрібненим кропом, а потім поставте на кілька годин в холодильник.

Тортик на 2-4 особи.

Час приготування без просочення – 1,5 години.

Інгредієнти: для трубочок з тіста: масло вершкове – 100 г, сметана – 100 г, борошно – 220 г, сода – 3 г, оцет – 20 г. Для начинки і крему: кокосова стружка – 25 г, цукор – 80 г, цукрова пудра – 80 г, сметана – 400 г, вишні заморожені без кісточок – 300 г в коржі і 100 г для прикраси.

Приготування.

Готуємо тісто відразу. Для цього розтоплюємо вершкове масло, додаємо туди сметану і соду, погашену оцтом. Починаємо перемішувати тісто ложкою просто в тарілці.

Вимішуємо тісто, поки воно не відлипне від стінок посуду і сформується в кулю. Ставимо його в холодильник для охолодження і затвердіння, бо з тим, що у нас вийшло, працювати не можна – воно надто м'яке.

Сметану збиваємо з цукровою пудрою до повного її розчинення. Має вийти крем густої консистенції.

Дістаємо тісто з холодильника, розрізаємо на чотири частини, потім кожну ділимо на три шматочки. Половину тіста можна прибрати в холодильник, поки не використаємо перші кульки.

Кожну кульку розгортаємо в довгу смужку дуже тонко, так, щоб ширини вистачило на обгортання вишень. На середину кладемо вишні й посипаємо цукром, чайної ложки буде достатньо на такий маленький шматочок, хоча це справа смаку, можна і більше. До речі, цукор можна насипати першим на смужку, а потім вже класти вишні.

ВИШНЯ В СІГУ

Загортаємо вишні в ковбаску. Ягоди не розморожуюте, тоді вони не будуть пускати сік.

Краї смужки потрібно закривати щільно, щоб під час випікання сік не витікав.

Беремо форму невеликого розміру, в діаметрі приблизно 15 см, і починаємо викладати наші ковбаски по колу від краю до центру.

Щільно уклавиши ковбаски, долонею зверху приминаємо корж, щоб його поверхня вийшла більш плоскою, і ставимо в духовку, попередньо розігріту до 200 градусів.

Через 15 хвилин виймаємо.

Беремо пласку тарілку за розміром коржа, кладемо перший корж і поливаємо його зверху кремом.

Таким чином робимо з усіма коржами. Посипаємо торт кокосовою стружкою.

Вишні підсушуємо папером. Викладаємо їх як завгодно. Торт має постояти як мінімум три години перед вживанням.

Я ТУТ ЗАВЖДИ

У час неймовірних зимових свят ось вам гарна і повчальна притча.

– Отже, ти хочеш взяти в Мене інтерв'ю? – запитав Бог.

– Якщо Ви маєте час, – сказав я.

Бог усміхнувся:

– Мій час – Вічність. Які питання ти маєш до Мене?

– Що найбільше дивує Вас у людях? Бог відповів:

– Їм нудно в дитинстві, вони прагнуть вирости, а потім знову палко хочуть стати дітьми. Вони марнують здоров'я, заробляючи гроші, а потім витрачають гроші, намагаючись повернути здоров'я. Думаючи з тривогою про майбутнє, вони забувають про теперішнє, через що в них немає ні теперішнього, ні майбутнього. Вони живуть так, ніби ніколи не помруть. І вмирають так, ніби ніколи не жили.

Бог взяв мене за руку, і ми хвилину помовчали. Потім я спитав:

– Чого Ви хочете як Отець? Які уроки життя мусять засвоїти Ваші діти?

– Нехай зрозуміють, що вони не можуть будь-кого примусити любити їх. Вони можуть одне – дозволити любити себе.

Нехай зрозуміють, що недобре порівнювати себе з іншими.

Нехай зрозуміють, що треба кілька секунд, щоб завдати глибоких ран любим людям, і кілька років, щоб загоїти їх.

Нехай зрозуміють, що багатий не той, хто має більше від усіх, а той, кому треба найменше від усіх.

Нехай зрозуміють, що деякі люди ніжно люблять їх, але просто не навчилися висловлювати свої почуття.

Нехай зрозуміють, що двоє людей можуть дивитися на одну річ і бачити її по-різному.

Нехай зрозуміють, що не досить прощати одне одному, треба ще й прощати собі.

– Дякую, що Ви знайшли для нас час, – сказав я смиренно. – Що ще треба знати Вашим дітям?

Бог усміхнувся і сказав:

– Просто знайте, що Я тут – завжди!

на правах реклами

ЛІГНА УКРАЇНА

Товариство з обмеженою відповідальністю «Лігна Україна» постачає бирки для маркування деревини та обладнання для електронного обліку деревини з листопада 2017р. З нашою компанією співпрацює більш ніж 100 лісогосподарських підприємств по всій Україні.

Товариство з обмеженою відповідальністю «Лігна Україна» запрошує до співпраці лісогосподарські підприємства та пропонує вам регулярні поставки бирок для маркування деревини за вашими потребами за ціною 1,50 грн з ПДВ без врахування доставки та 1,52 грн з ПДВ, включаючи доставку.

Бирки можуть бути доставлені на відділення «Нової пошти», або, для вашої зручності, на адресу вашого підприємства.

Деталі за телефонами:

+38(044)465-61-87

+38(096)907-44-06

+38(098)310-46-18

e-mail: office@ligna-ukraine.com

PALETTENFABRIK
BASSUM

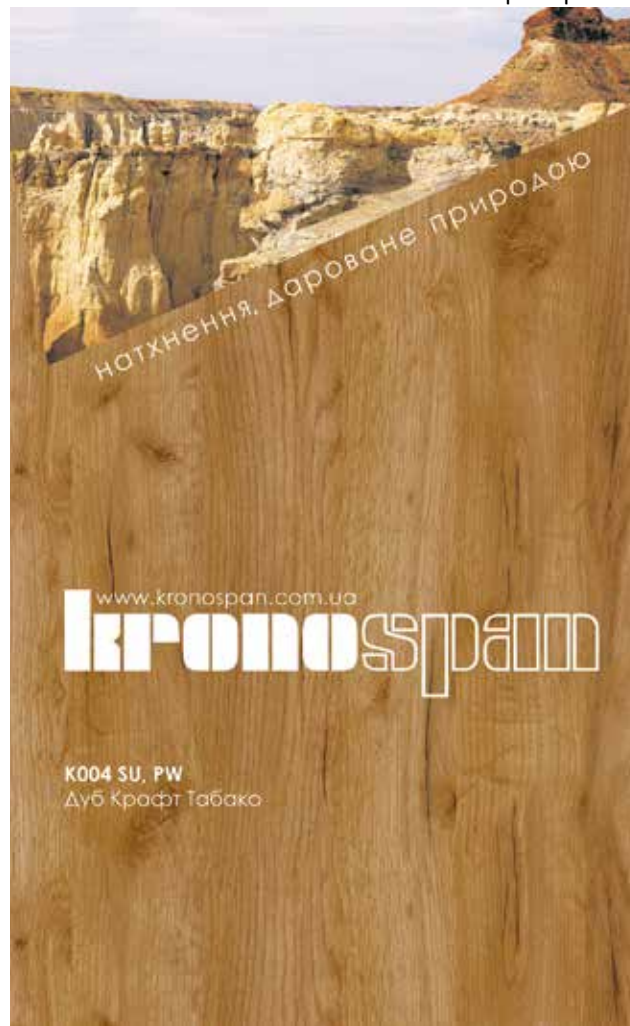

ЕКОЛОГІЯ В ПОБУТІ

Заснована у 1961 році, і сьогодні займає позиції лідера на європейському ринку дерев'яної тари.

www.bassum.com

ТОВ «ОДЕК» Україна – сучасне, оснащене високотехнологічним обладнанням підприємство із виробництва водостійкої, екологічно безпечної березової/вільхової фанери, у т. ч. – ламінованої, розмірами (1250x2500 мм, 1220x2440 мм).

Система менеджменту якості сертифікована на відповідність вимогам міжнародного стандарту ISO 9001-2008, сертифікована і відповідає вимогам стандартів: EN 13986:2002; FSC, CARB, вітчизняним стандартам (УкрСЕПРО).

ТОВ «ОДЕК» Україна зацікавлене у розширенні ринків збуту своєї продукції.

ПЕРЕДПЛАТНИЙ ІНДЕКС:
89631

*Ми розгортаємо книгу.
Її сторінки чисті.
Ми збираємося заповнити
їх власноруч. Книга називається
«Можливість», а її перша глава –
«Новий рік».*